

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Κουτσοκέρα | Μαρία Πατσαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Δ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Τετράδιο εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Τετράδιο εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονίστρια / Αξιολογήτρια

Δήμητρα Μοσχόβη

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Ανδριανή Παπαδοπούλου

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Ιωάννα Τσουμπάρη

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Ιωάννης Κάββαλος

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Παρασκευή Καλογεροπούλου

Πτυχιούχος Γραφιστικής

**Υπεύθυνη Διδακτικού Πακέτου
για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Θεοδώρα Τζιαμπάζη

Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Κουτσοκέρα | Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Τετράδιο εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ
ΟΜΑΔΑ

Μαρία Βερυκίου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70), ΒΑ Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, Med Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου

Χρήστος Γκίκας, Εκπαιδευτικός Πληροφορικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, MSc Ηλεκτρονικής και Ραδιοηλεκτρολογίας ΕΚΠΑ

Ελένη Καβουριάδου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70)

Μαρία Κουτσοκέρα, Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, MSc Στρατηγικές Διαχείρισης Περιβάλλοντος-Καταστροφών-Κρίσεων, υποψήφια Διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος, Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Παπαϊωάννου, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70

Β΄ Αθήνας, Καθηγήτρια – Σύμβουλος του ΕΑΠ, ΜΑ Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, PhD Εκπαιδευτική Διοίκηση

Γιούλη Χρήστου, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ70.50), MSc Ειδική Εκπαίδευση

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Παπαϊωάννου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σίνος Γκιώκας, Φυσικός

Τέτη Παλαιοθοδώρου, Φιλολόγος

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Κατερίνα Βερούτσου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Ιωάννα Δελφίνο, Γραφικές τέχνες

ΜΑΚΕΤΑ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΣΥΛΛΗΨΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Συγγραφική ομάδα

Χρήστος Γκίκας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

A. Έχω δικαιώματα, έχω υποχρεώσεις... στο σπίτι.....	6
B. Έχω δικαίωμα, έχω υποχρέωση... ως πολίτης.....	11
Γ. Η φύση έχει δικαίωμα, έχω υποχρέωση... να την προστατέψω	15
Δ. Επαναληπτική ενότητα	19

2η ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

A. Ιστορίες για βιβλία	23
B. Βιβλιοθήκες	28
Γ. Βιβλιοκριτική και βιβλιοπαρουσίαση.....	32
Δ. Επαναληπτική ενότητα	37

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

A. Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου.....	42
B. Η επέτειος της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης.....	47
Γ. Η επέτειος του Πολυτεχνείου	52
Δ. Χριστούγεννα.....	56

4η ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΕΥ ΖΗΝ

A. Η διατροφή μέσα στον χρόνο	61
B. Μεσογειακή διατροφή	65
Γ. Γευστικά ταξίδια στον κόσμο	70
Δ. Επαναληπτική ενότητα	75

1η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Α. Έχω δικαιώματα, έχω υποχρεώσεις... στο σπίτι

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- (Θα θυμηθείς) την κλίση ισοσύλλαβων αρσενικών και θηλυκών ουσιαστικών.
- Για τα ομαλά παραθετικά των επιθέτων.
- Πώς κλίνονται τα επίθετα σε -άς -ού, -άδικο.
- Να διακρίνεις την ορθογραφία των ρημάτων *οφείλω* και *ωφελώ*.

ύσκηση
1

Σάρωσε για να θυμηθείς την κλίση κάποιων ισοσύλλαβων αρσενικών και θηλυκών ουσιαστικών.

ύσκηση
2

Βάλε τα ουσιαστικά της παρένθεσης στη σωστή πτώση.

- α) Η Περίνα ήταν δεν ήταν έντεκα (χρόνος).
- β) Δεν υπήρχαν καθόλου χρήματα πια στον τραπεζικό (λογαριασμός) της (οικογένεια) της Περίνας.
- γ) Στο τέλος του (δρόμος) συνάντησαν έναν νεαρό που τους έδωσε χρήσιμες (πληροφορία).
- δ) Οι (έμπορος) της (πόλη) ένωσαν τις (δύναμη) τους και πήραν σημαντικές (απόφαση).

ύσκηση
3

Σάρωσε για να βάλεις τα ουσιαστικά στη σωστή πτώση.

ασκήση
4

Κλίνει τα ουσιαστικά ο **πολίτης** και η **αίθουσα** σε ενικό και πληθυντικό αριθμό σε όλες τις πτώσεις.

	Ενικός αριθμός	
Ονομαστική	ο πολίτης	η αίθουσα
Γενική		
Αιτιατική		
Κλητική		

	Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική		
Γενική		
Αιτιατική		
Κλητική		

ασκήση
5

Η Ελίν είναι **ψηλή** κοπέλα.
– Εγώ όμως είμαι **ψηλότερη**.
– Η **πιο ψηλή** στην τάξη είμαι εγώ.

Οι βαθμοί του επιθέτου

	Θετικός απλώς για ιδιότητα	Συγκριτικός σύγκριση με άλλο	Υπερθετικός	
			Σχετικός σύγκριση με όλα	Απόλυτος η ιδιότητα στον μεγαλύτερο βαθμό
μονο- λεκτι- κά	ψηλός, -ή, ό	ψηλότερος, -η, -ο		ψηλότατος, -η, -ο πανύψηλος, -η, -ο
περι- φρα- στικά		πιο ψηλός, -ή, -ό	ο ψηλότερος, -η, -ο ο πιο ψηλός, -ή, -ό	πολύ ψηλός, -ή, -ό πάρα πολύ ψηλός, -ή, -ό

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Παραθετικά επιθέτου ονομάζονται ο **συγκριτικός** και ο **υπερθετικός** βαθμός. Τα παραθετικά του επιθέτου σχηματίζονται:

- είτε **μονολεκτικά** (με μία λέξη)
- είτε **περιφραστικά** (με περισσότερες λέξεις).

Άσκηση
6

Σχημάτισε τα μονολεκτικά παραθετικά των παρακάτω επιθέτων.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός (απόλυτος)
νέος, -α, -ο
φθηνός, -ή, -ό
φαρδύς, -ιά, -ύ
σοφός, -ή, -ό
πλατύς, -ιά, -ύ
μακρύς, -ιά, -ύ

Άσκηση
7

Κύκλωσε τα σωστά μονολεκτικά παραθετικά των επιθέτων.

- Η άσκηση Α είναι **πιο απλή** από την άσκηση Β.
 - α) απλούστερη β) απλότερη γ) απλούτερη
- Το κόκκινο παντελόνι είναι **πάρα πολύ κοντό**.
 - α) κοντότερο β) κοντότατο γ) πιο κοντό
- Η Δήμητρα είναι **πάρα πολύ ψηλή**.
 - α) ψηλή β) ψηλήταη γ) ψηλότατη
- Ο σκύλος του είναι **πιο έξυπνος** από το χάμστερ της Ίριδας.
 - α) εξυπνύτερος β) εξυπνότερος γ) εξυπνότατος

Άσκηση
8

Ο παππούς είναι **πολυλογάς**. Εγώ πάλι είμαι **υπναρού!**
Σάρωσε και δες πώς κλίνονται τα επίθετα σε **-άς, -ού, -άδικο**.

Άσκηση
9

Σάρωσε για να βάλεις τις λέξεις στη σωστή θέση.

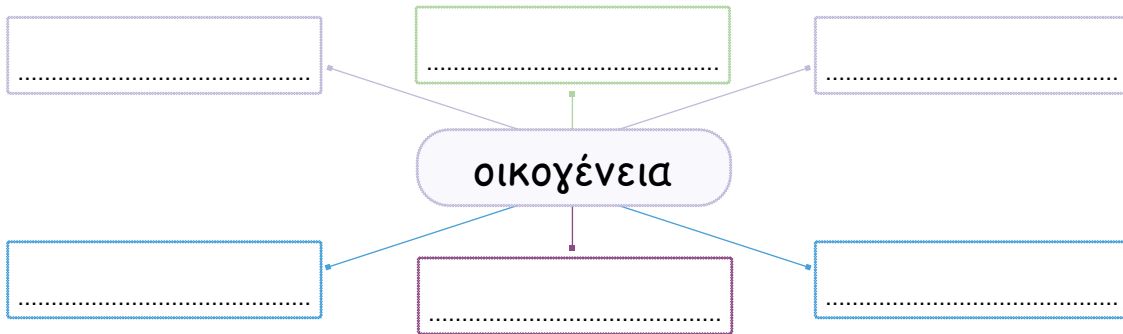
ασκηση
10

Σάρωσε και επέλεξε τα επίθετα που χαρακτηρίζουν ένα «πάρκο».

ασκηση
11

Βρες επίθετα που προσδιορίζουν το παρακάτω ουσιαστικό.

ασκηση
12

Συμπλήρωσε τα κενά των προτάσεων βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στο σωστό τύπο.

ασφαλής, -ής, -ές, ασφαλιστής, -στρια, ανασφάλεια, ασφαλώς, ασφαλιζω

- α) – Αν επιθυμείς να καλέσεις τους φίλους και τις φίλες σου στο σπίτι μας, μετά πρέπει να καθαρίσετε το καθιστικό.
–, μπαμπά!
- β) Στην αγκαλιά της μαμάς της ένιωθε
- γ) Η Άννα εργάζεται ως σε μια μεγάλη εταιρεία εδώ και 17 χρόνια.
- δ) Ελέγχει κάθε φορά που φεύγει από το σπίτι αν κλείδωσε όλες τις πόρτες γιατί νιώθει, παρόλο που το έχει

Οφείλω ή ωφελώ;

Θα σε **ωφελήσει** ο καθαρός αέρας του ψηλού βουνού.

Οφείλει την επαγγελματική του επιτυχία στη συνεχή του προσπάθεια για εξέλιξη.

- **Ωφελώ** σημαίνει βοηθώ, έχω μια καλή επίδραση σε κάποιον, φαίνομαι χρήσιμος σε κάποιον, παρέχω κέρδος σε κάποιον.
- **Οφείλω** σημαίνει χρωστώ, είμαι υποχρεωμένος να δώσω κάτι σε κάποιον για κάτι που μου έκανε, έχω υποχρέωση.

ΰσκηση
13

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τα **οφείλω** ή **ωφελώ**.

- α) Η βροχή τα σπαρτά των αγροτών.
- β) Θα ήθελα την κόκκινη μπλούζα της βιτρίνας. Τι σας ;
- γ) Η μείωση της φορολογίας τις αγορές των καταναλωτών.
- δ) Το δυστύχημα κυρίως σε ανθρώπινη αμέλεια (παθητική φωνή).

ΰσκηση
14

Μαθαίνω και γράφω.

Δεν σε ωφελεί οικονομικά να οφείλεις μεγάλα χρηματικά ποσά στην τράπεζα.

Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Τα ομαλά παραθετικά των επιθέτων.					
Την κλίση των επιθέτων σε -άς, -ού, -άδικο.					
Να γράφω σωστά τα ρήματα οφείλω και ωφελώ .					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

Β. Έχω δικαίωμα, έχω υποχρέωση... ως πολίτης

Σε αυτή
την ενότητα
θα μάθεις:

- Τα τροπικά και ποσοτικά επιρρήματα.
- Τον ρόλο του ουσιαστικού και του άρθρου του ως υποκειμένου και αντικειμένου μέσα στην πρόταση.
- Τα μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα.
- Την ορθογραφία των ρημάτων σε αόριστο και συνοπτικό μέλλοντα.

Μέχρι τα επτά της χρόνια δεν μιλούσε **καθόλου**.

Η Έλεν μελετούσε **διαρκώς** τα βιβλία για τυφλούς που τις είχε παραγγείλει η Ανν.

Ξαφνικά η Έλεν άρχισε να γράφει. **Ευτυχώς** οι προσπάθειές της πέτυχαν.

Όλοι εντυπωσιάστηκαν **πολύ** από την πρόδό της.

Οι λέξεις **καθόλου**, **διαρκώς**, **ξαφνικά**, **ευτυχώς**, **πολύ** λέγονται **επιρρήματα**, είναι άκλιτες λέξεις και χωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με τη σημασία τους.

«Πώς;»

τροπικά επιρρήματα

«Πόσο;»

ποσοτικά επιρρήματα

ασκηση
1

Σάρωσε για να δεις τροπικά και ποσοτικά επιρρήματα.

ασκηση
2

Υπογράμμισε τα τροπικά και ποσοτικά επιρρήματα στις παρακάτω προτάσεις και χαρακτήρισέ τα.

- Θα συμμετέχουμε οπωσδήποτε στο ανταλλακτικό παζάρι που διοργανώνει ο δήμος μας. (.....)
- Χθες στη γιορτή ήταν πάνω κάτω πενήντα θεατές. (.....)
- Έχει σχεδόν ολοκληρώσει την εργασία του για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. (.....)
- Συμμετείχαν όλοι εξίσου στη διοργάνωση της ενημέρωσης για τα δικαιώματα των παιδιών. (.....)

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Άσκηση
3

Σάρωσε και επίλεξε τα επιρρήματα.

Άσκηση
4

Υπογράμμισε τα ουσιαστικά στις παρακάτω προτάσεις.

- α) Η δασκάλα έγραφε ένα γράμμα.
- β) Η Έλεν άγγιξε την πένα.
- γ) Το κορίτσι έμαθε την αλφαβήτα.
- δ) Οι γονείς της προσέλαβαν μια δασκάλα.
- ε) Ο κύριος Ανάγνος έλαβε το πρώτο γράμμα της.

© www.shutterstock.com

Άσκηση
5

Τοποθέτησε τα ουσιαστικά που υπογράμμισες στη σωστή θέση.

Υποκείμενο του ρήματος	Αντικείμενο του ρήματος
Ποιος; Ποια; Ποιο;	Ποιον; Ποια; Ποιο; Τι; Σε ποιον;
<u>η δασκάλα</u>	<u>γράμμα</u>

Μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα

Μεταβατικά ρήματα λέγονται τα ενεργητικά ρήματα των οποίων η ενέργεια μεταβαίνει (πηγαίνει) σε κάποιο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα.

Η Έλεν χτενίζει την κούκλα της.

Αμετάβατα ρήματα λέγονται τα ρήματα των οποίων η ενέργεια δεν πηγαίνει σε πρόσωπο, ζώο ή πράγμα. Τα αμετάβατα ρήματα δεν έχουν αντικείμενο.

Η Έλεν ξεκουράζεται.

Άσκηση
6

Υπογράμμισε τα αμετάβατα ρήματα και κύκλωσε τα μεταβατικά.

- α) Το χιόνι κάλυψε το χωριό.
- β) Φοβήθηκε πολύ την αποτυχία.
- γ) Έλυσε όλες τις ασκήσεις για το μάθημα της Ιστορίας.
- δ) Το κοινό χειροκρότησε όρθιο.
- ε) Ζούσε πολλά χρόνια στη Ρουμανία.
- στ) Η εταιρεία χρεοκόπησε.

ασκηση
7

Βάλε τη σωστή λέξη των παρακάτω προτάσεων στην κάθε στήλη.

- α) Ο γεωργός θερίζει τα σπαρτά του.
 β) Η χορωδία τραγούδησε παραδοσιακά τραγούδια της Ρωσίας.
 γ) Ακούστηκε το κλάμα του μωρού.
 δ) Οι μαθήτριες παίζουν στην αυλή του σχολείου.
 ε) Η γιαγιά φροντίζει τον κήπο της.

Μεταβατικά	Αντικείμενο	Αμετάβατα

ασκηση
8

Αντιστοίχισε τις φράσεις με τη λέξη «γράμμα» με τη σημασία τους.

Κάνει πολύ ωραία γράμματα.	• Δεν μαθαίνει εύκολα.
Ψιλά γράμματα.	• Είναι μορφωμένος, αγαπά τη μάθηση.
Δεν παίρνει τα γράμματα.	• Κάτι είναι ασήμαντο.
Παίζει το κεφάλι του κορόνα-γράμματα.	• Έχει καθαρό γραφικό χαρακτήρα.
Είναι άνθρωπος των γραμμάτων.	• Διακινδυνεύει, βάζει σε κίνδυνο τη ζωή του.

ασκηση
9

Συμπλήρωσε τα κενά των προτάσεων με τις λέξεις από το πλαίσιο.

εκπαίδευση, εκπαιδευόμενος, -η, -ο, ο/η εκπαιδευτικός, εκπαιδευτήριο, εκπαιδευτής/εκπαιδεύτρια

- α) Η των καινούργιων υπαλλήλων σχετικά με το λογισμικό της εταιρείας θα κρατήσει τέσσερις μήνες.
 β) Η Νάσια είναι νέων οδηγών αυτοκινήτων.
 γ) Οι παρακολουθούν τους παλιούς υπαλλήλους για να μάθουν σωστά τη χρήση της ταμειακής μηχανής.
 δ) Εργαζόταν ως φιλόλογος στο ιδιωτικό της πόλης.
 ε) Οι των σχολείων συνεργάζονται με τους γονείς των μαθητών.

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ασκήση
10

Σχημάτισε τον αόριστο των παρακάτω ρημάτων χωρίς να αλλάξεις το πρόσωπο και τη φωνή που βρίσκονται.

α) Ο Δημήτρης λύνει τις ασκήσεις του με επιμέλεια.

β) Όταν βλέπω βίντεο με σκύλους λύνομαι στα γέλια.

γ) Η εθνική ομάδα υδατοσφαίρισης δεν νικιέται εύκολα.

ασκήση
11

Επίλεξε τη σωστή απάντηση.

• βιαστικά και έτρεξε προς την πόρτα.

α) Ντήθηκε

β) Ντύθηκε

γ) Ντύθηκε

• ένα τοπίο στον μεγάλο τοίχο του σαλονιού.

α) Θα ζωγραφίσει

β) Θα ζωγραφήσει

γ) Θα ζωγραφείσει

• Μπορείς να φύγεις, εγώ στον ταχυμεταφορέα.

α) θα ανοίξω

β) θα ανίξω

γ) θα ανήξω

ασκήση
12

Μαθαίνω και γράφω.

Καταβρόχθιζε κάθε λέξη, κάθε φράση, κάθε κεφάλαιο.

Η πρόοδός της ήταν εντυπωσιακή και η δίψα της για γνώση δεν έσβηνε στιγμή.

Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

.....

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Τα τροπικά και ποσοτικά επιρρήματα.					
Τον ρόλο του ουσιαστικού και του άρθρου του ως υποκειμένου και αντικειμένου μέσα στην πρόταση.					
Να διακρίνω τα μεταβατικά και τα αμετάβατα ρήματα.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

Γ. Η φύση έχει δικαίωμα, έχω υποχρέωση... να την προστατέψω

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- (Θα θυμηθείς) την κλίση των επιθέτων σε -ος, -η, -ο και σε -ος, -α, -ο.
- (Θα θυμηθείς) τις βουλητικές, ενδοιαστικές και ειδικές δευτερεύουσες προτάσεις
- Τις κύριες και εξαρτημένες προτάσεις.
- Τους συνδέσμους.
- Να γράφεις σωστά τα ρήματα σε -ίζω, -ώνω, -εύω/-εύομαι και τις εξαιρέσεις τους.

ασκηση
1

Συμπλήρωσε τα γένη των επιθέτων.

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
τίμιος		
		γλυκό
	φρόνιμη	
		άγριο
	μαύρη	

ασκηση
2

Μετάφερε τις προτάσεις στον άλλον αριθμό.

α) Ο ηθοποιός της παράστασης είναι ταλαντούχος.

.....

β) Είσαι φρόνιμος όταν βρίσκεσαι στο σπίτι των παππούδων;

.....

γ) Είναι πάντα δίκαιη με όλους.

.....

Κύριες και εξαρτημένες προτάσεις

Θα έρθω αύριο νωρίς.
 Θα πάμε εκδρομή εάν δεν βρέξει.
 Δεν πήγε σχολείο γιατί ήταν άρρωστος.

Π.χ.

[Θα έρθω αύριο νωρίς.]

[κύρια πρόταση]

[Θα πάμε εκδρομή] (εάν δεν βρέξει.)

[κύρια πρόταση] - (εξαρτημένη πρόταση)

[Δεν πήγε σχολείο] (γιατί ήταν άρρωστος.)

[κύρια πρόταση] - (εξαρτημένη πρόταση)

Οι **εξαρτημένες προτάσεις** συμπληρώνουν τις κύριες προτάσεις και είτε λειτουργούν ως όροι τους (υποκείμενα, αντικείμενα) είτε μας δίνουν μια πληροφορία για τις συνθήκες μέσα στις οποίες πραγματοποιείται αυτό που δείχνει η κύρια πρόταση. Οι εξαρτημένες προτάσεις δεν στέκονται μόνες τους στον λόγο.

Οι προτάσεις ως προς τη σχέση τους με άλλες προτάσεις διακρίνονται σε **κύριες** (ή **ανεξάρτητες**) και **εξαρτημένες** (ή **δευτερεύουσες**).

Οι **κύριες προτάσεις** έχουν αυτοτελές νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους.

Άσκηση
3

Υπογράμμισε τις κύριες και κύκλωσε τις εξαρτημένες προτάσεις.

- α) Θα τρέξω για να προλάβω το τρένο.
- β) Με ρώτησε τι ώρα θα επιστρέψει.
- γ) Φοβάμαι μήπως δεν τα καταφέρει.
- δ) Αν αργήσω, ξεκίνα μόνος σου το διάβασμα.
- ε) Μιλάει τόσο πολύ, ώστε όλοι τον βαριούνται.

Σύνδεσμοι ονομάζονται οι άκλιτες (που δεν κλίνονται, δεν αλλάζουν μορφή) λέξεις που χρησιμοποιούμε στον λόγο για να συνδέσουμε λέξεις ή προτάσεις.

Π.χ.

Ταξίδευε μέρα **και** νύχτα για να βρεθεί δίπλα στην οικογένειά της.

Θύμωσα **γιατί** δεν με άκουγες.

ασκηση
4

Σάρωσε για να μάθεις περισσότερες πληροφορίες για τους συνδέσμους.

Οι ειδικοί, βουλευτικοί και ενδοιαστικοί σύνδεσμοι εισάγουν τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

ασκηση
5

Χαρακτήρισε τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις ως ειδικές, βουλευτικές ή ενδοιαστικές προτάσεις.

- α) Ακούγεται ότι θα έρθει αύριο. (.....)
- β) Ανησυχεί μήπως αρρωστήσει το μωρό. (.....)
- γ) Θέλω να πάω εκδρομή το Σαββατοκύριακο. (.....)
- δ) Θα σου αποδείξω ότι έχεις άδικο. (.....)
- ε) Επιθυμεί να σπουδάσει στη Νομική Αθηνών. (.....)
- στ) Νομίζω πως κάνεις λάθος. (.....)

© www.shutterstock.com

ασκηση
6

Σάρωσε και βρες το είδος της δευτερεύουσας πρότασης.

ασκηση
7

Συμπλήρωσε τις προτάσεις βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

μειώνω, μείωση, μειωτέος, αμείωτος, -η, -ο, αυξομείωση

- α) Η βιοποικιλότητα αλλάζει εξαιτίας της έντονης ανθρώπινης παρέμβασης και το πλήθος φυτών και ζώων του πλανήτη. (παθητική φωνή)
- β) Στη χώρα μας τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται των γεννήσεων.
- γ) Η αρτηριακή πίεση του ασθενούς παρουσίαζε συνεχώς
- δ) Ο και ο αφαιρετέος είναι οι αριθμοί της πράξης της αφαίρεσης.
- ε) Το ενδιαφέρον των θεατών παρέμεινε σε όλη τη διάρκεια της παράστασης.

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ασκηση
8

Ένωσε τις προτάσεις με το ρήμα **συναντώ** με την ερμηνεία τους.

- Στη ζωή του ο Πέτρος συνάντησε πολλές δυσκολίες.
- Θα βρεθούμε εκεί που ο επαρχιακός δρόμος συναντά την εθνική οδό.
- Τα σαλέ, δηλαδή τα γραφικά ξύλινα εξοχικά σπίτια, συνήθως κατασκευασμένα από ξύλο πεύκου, τα συναντάμε σε πολλά αλπικά χωριά της Ελβετίας.
- Σήμερα οι εκπρόσωποι των εργαζομένων συναντώνται με την Υπουργό Εργασίας.
- Εκεί που εφάπτονται τα δύο σημεία.
- Αποτελούν κύριο αρχιτεκτονικό γνώρισμα αυτών των περιοχών.
- Ήρθε αντιμέτωπος με δύσκολες καταστάσεις.
- Έρχονται σε επαφή από κοντά.

ασκηση
9

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν στα παρακάτω ρήματα.

σκουπ.....ζω	κοροϊδ.....ω
κιτριν.....ζεις	γυρ.....εις
δακρ.....ζεις	κλέ.....ει
μυρ.....ζουμε	μαζ.....ουμε
σηκ.....νω	φτυαρ.....ζουν
λι.....νεις	παγ.....νουν
δαγκ.....νει	ταλαντ.....ονται
σκαρφαλ.....νουμε	δαν.....ζετε

ασκηση
10

Διόρθωσε τα λάθη στις παρακάτω προτάσεις.

Ο Πέτρος απλώνει τα ρούχα, καθαρίζει την κουζίνα και η γάτα του μπερδέβεται συνεχώς στα πόδια του.

ασκηση
11

Ξαναγράψε σωστά τις προτάσεις.

.....

.....

.....

.....

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Τις κύριες και εξαρτημένες προτάσεις.					
Τους συνδέσμους.					
Την κλίση των επιθέτων σε -ος, -η, -ο και σε -ος, -α, -ο.					
Τις βουλητικές, ενδοιαστικές και ειδικές δευτερεύουσες προτάσεις.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

Δ. Επαναληπτική ενότητα

Άσκηση
1

Κλίνε το επίθετο **ο υπναράς**, **η υπναρού**, **το υπναράδικο**.

	Ενικός αριθμός		
Ονομαστική	ο	η	το
Γενική	του	της	του
Αιτιατική	τον	την	το
Κλητική	–	–	–

	Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	οι	οι	τα
Γενική	των	των	των
Αιτιατική	τους	τις	τα
Κλητική	–	–	–

Άσκηση
2

Κλίνε τα ουσιαστικά **ο δρόμος**, **η οικογένεια**.

	Ενικός αριθμός	
Ονομαστική	ο	η
Γενική	του	της
Αιτιατική	τον	την
Κλητική	–	–

	Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική	οι	οι
Γενική	των	των
Αιτιατική	τους	τις
Κλητική	–	–

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ασκηση
3

Βάλε τα ουσιαστικά των παρενθέσεων στον σωστό τύπο.

- α) Ο συγκεκριμένος επιστήμονας είναι μελετητής των του λαού μας. (παράδοση)
- β) Οι του χωριού αναμένουν τον (συνταξιούχος, ταχυδρόμος)
- γ) Υπάρχει πλούσια βιβλιογραφία με θέμα την των (εξέλιξη, επιστήμη)
- δ) Οι για το επίδομα ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο. (αίτηση)
- ε) Πάντοτε θα πρέπει να σκέφτεσαι πολύ καλά τις σου. (απόφαση)

ασκηση
4

Σάρωσε για να θυμηθείς πότε τα «που» και «πως» τονίζονται και πότε όχι.

ασκηση
5

Τόνισε τα «που» και τα «πως» όπου χρειάζεται.

- α) Ξέρω πως εργάζεται σκληρά.
- β) Πως να περνά άραγε;
- γ) Δεν ξέρω που να πάω.
- δ) Που και που πάω στον κινηματογράφο.
- ε) Με ρώτησε πως τα πέρασα στο ταξίδι μου στην Ιαπωνία.

ασκηση
6

Συμπλήρωσε τους τύπους των ρημάτων στη φωνή, στο πρόσωπο και στον αριθμό που δίνονται.

Ενεστώτας	Αόριστος	Μέλλοντας Συν.
απλώνει		
δένουμε		
χάνομαι		
ντύνεσαι		
λιώνετε		
χτυπάς		

ασκηση
7

Σάρωσε για να βάλεις τα ρήματα στο σωστό κουτί.

Άσκηση
8

Συμπλήρωσε τον πίνακα με τα μονολεκτικά παραθετικά των επιθέτων της πρώτης στήλης.

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
απλός		
βαθιά		
σύντομο		
γενναία		

Άσκηση
9

Συμπλήρωσε τα κενά με τα κατάλληλα περιφραστικά παραθετικά επιθέτων.

- α) Το εργαστήρι του πανεπιστημίου έχει τα (σύγχρονος, -η, -ο) μέσα επεξεργασίας.
- β) Η Αναστασία έλυσε σωστά μια (δύσκολος, -η, -ο) άσκηση στο διαγώνισμα Φυσικής.
- γ) Η δασκάλα τής χάρισε (όμορφος, -η, -ο) αυτοκόλλητα.
- δ) Προσπάθησε να εντοπίσεις την (σύντομος, -η, -ο) διαδρομή.

Άσκηση
10

Υπογράμμισε τις δευτερεύουσες προτάσεις και γράψε το είδος τους (ειδικές, βουλητικές ή ενδοιαστικές προτάσεις).

- α) Είναι πράγματι εντυπωσιακό ότι κατάφερε να γλιτώσει με ευκολία.
.....
- β) Ζήτησαν από την Υπουργό Εργασίας να υποσχεθεί πως θα γίνουν βελτιωτικές αλλαγές στο καινούργιο νομοσχέδιο.
.....
- γ) Φοβόμουν μήπως φανερώσει τίποτα στην κολλητή της για εμένα.
.....
- δ) Ήθελα να ήμουν άριστη μαθήτρια σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα.
.....

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ασκηση
11

Αντιστοίχισε τις προτάσεις με τη λέξη **ρίζα** με τη σημασία τους.

- Οι ρίζες πολλών δέντρων φτάνουν σε • Η αιτία μιας κακής κατάστασης.
μεγάλο βάθος.
- Για να λύσουμε οριστικά το πρόβλημα, • Η καταγωγή του.
πρέπει να βρούμε «τη ρίζα του κακού».
- Οι ρίζες της οικογένειας του Σήφη • Το τμήμα των φυτών και των δέντρων
κρατούν από τον Ψηλορείτη. που βρίσκεται μέσα στο έδαφος.

ασκηση
12

Συμπλήρωσε τα κενά των προτάσεων με τις λέξεις από το πλαίσιο.

αναπνέω, αναπνοή, αναπνευστικός, -ή, -ό

- α) Στάθηκε στην άκρη του βουνού και βαθιά γεμίζοντας τα πνευμόνια του με καθαρό αέρα.
- β) Το σύστημα αποτελείται από ένα σύνολο οργάνων που βοηθούν στην πρόσληψη του ατμοσφαιρικού αέρα.
- γ) Η λειτουργία της διακρίνεται σε δύο φάσεις, την εισπνοή και την εκπνοή.

ασκηση
13

Κύκλωσε τις λέξεις με τη σωστή ορθογραφία.

- Τα λαχανικά και τα φρούτα την υγεία.
- α) ωφαιλούν β) οφελούν γ) ωφελούν
- Οι διακοπές δίπλα στη θάλασσα τον πολύ.
- α) ωφέλησαν β) οφέλησαν γ) ωφάιλησαν
- Ξαφνικά στα μάτια και ξέσπασαν στα γέλια.
- α) κοιτάχτικαν β) κοιτάχτηκαν γ) κητάχτηκαν

ασκηση
14

Μαθαίνω και γράφω.

Γέρνει το ποδήλατο στον κορμό της και κάθεται καταγής, πάνω στο αφράτο χαλί από πεσμένα φύλλα.

Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

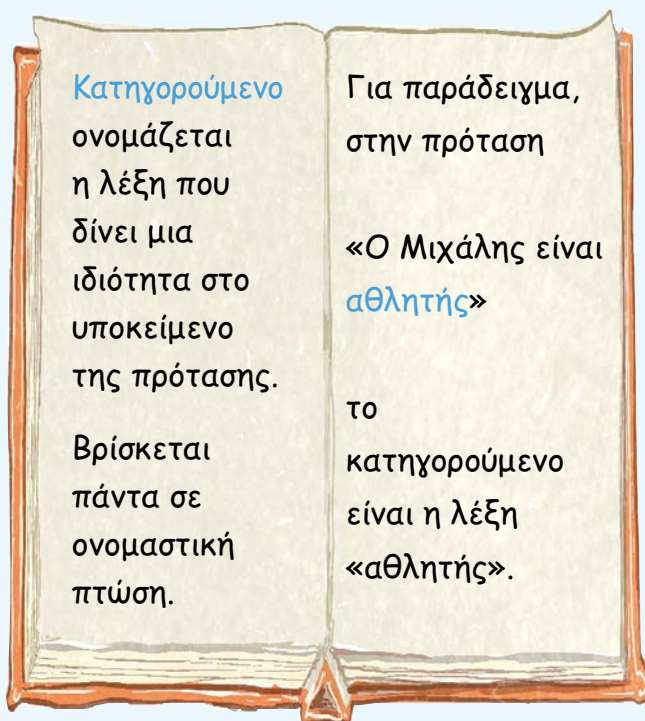
.....

Α. Ιστορίες για βιβλία

Σε αυτή
την ενότητα
θα μάθεις:

- Να εντοπίζεις το κατηγορούμενο.
- Να αναγνωρίζεις τα συνδετικά ρήματα.
- Να χρησιμοποιείς επιθετικούς προσδιορισμούς.
- Τον ρόλο του επιθέτου.
- Τον ρόλο του ρήματος.
- Την ορθογραφία των καταλήξεων -μαι/-με, -σαι/-σε, -ται/-τε.

Άσκηση 1 Στις παρακάτω προτάσεις,
υπογράμμισε τη λέξη που
αποδίδει την ιδιότητα του υπο-
κειμένου (κατηγορούμενο).

- Η θάλασσα φαινόταν ήρεμη.
- Η Μαρία εκλέχτηκε πρόεδρος.
- Ο κύριος Ανδρέου είναι καρδιολόγος.
- Το σκυλάκι έμοιαζε τρομαγμένο.
- Αποδείχτηκε ψεύτης και διπρόσωπος.

Άσκηση 2

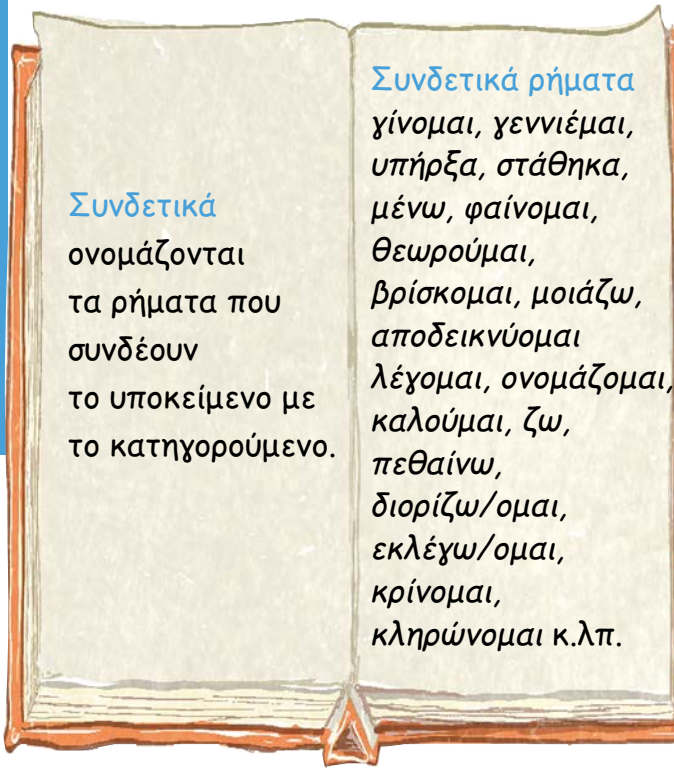

Σάρωσε για να βρεις τα κατηγο-
ρούμενα.

Άσκηση 3

Σάρωσε για να αναγνωρίσεις τα
αντικείμενα και τα κατηγορούμενα.

Συνδεδετικά
ονομάζονται
τα ρήματα που
συνδέουν
το υποκείμενο με
το κατηγορούμενο.

Συνδεδετικά ρήματα
γίνομαι, γεννιέμαι,
υπήρξα, στάθηκα,
μένω, φαίνομαι,
θεωρούμαι,
βρίσκομαι, μοιάζω,
αποδεικνύομαι
λέγομαι, ονομάζομαι,
καλούμαι, ζω,
πεθαίνω,
διορίζω/ομαι,
εκλέγω/ομαι,
κρίνομαι,
κληρώνομαι κ.λπ.

ασκήση
4

Συμπλήρωσε τα κενά με τα κατάλληλα συνδεδετικά ρήματα.

- α) Αυτή τη φορά τυχερός και βρήκα το βιβλίο που έψαχνα.
- β) Ο Τάσος υπάλληλος στον δήμο μας.
- γ) λίγο χλωμός σήμερα.
- δ) Ο Αρχιμήδης κορυφαίος επιστήμονας.
- ε) Η πατάτα και γεώμηλο.
- στ) Ο κατηγορούμενος αθώος από το δικαστήριο.
- ζ) Η Κατερίνα θα δημοσιογράφος όταν μεγαλώσει.
- η) Ο Κώστας φοράει αποκριάτικα γυαλιά και αστείος.
- θ) Ο παππούς σιωπηλός.
- ι) Ο βοσκός μόνος του σε ένα σπίτι στο βουνό.

ασκήση
5

Ποιο επίθετο ταιριάζει δίπλα σε κάθε ουσιαστικό; Διάλεξε το κατάλληλο από το πλαίσιο και γράψε το στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό με το ουσιαστικό που θα προσδιορίζει.

μικρός, ξύλινος, ψάθινος, όμορφος, μεγάλος, καλός

- α) Έχω μια βιβλιοθήκη γεμάτη βιβλία.
- β) Οι κοπέλες κρατούσαν ροζ ομπρέλες.
- γ) Τα καπέλα είναι τίτλος βιβλίου της Μαργαρίτας Λυμπεράκη.
- δ) Ο περίπατος του Πέτρου είναι βιβλίο της Άλκη Ζέη.
- ε) «Του βοριά παράγγειλα, να 'ναι παιδάκι», είναι στίχοι του Οδυσσέα Ελύτη.

ασκηση
6

Επιθετικός προσδιορισμός ή κατηγορούμενο; Βάλε ✓ στη σωστή στήλη.

Προτάσεις	Επιθετικός προσδιορισμός	Κατηγορούμενο
Ζωγράφισα ένα μικρό σπίτι.		
Το σπίτι τους ήταν μικρό .		
Έχω ένα κατακόκκινο ποδήλατο.		
Το πρόσωπό μου έγινε κατακόκκινο .		

ασκηση
7

Για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά συνδύασε τρία ρήματα από το πλαίσιο ώστε να σχηματιστούν προτάσεις.

ράβω, πετάει, ανοίγω, κλείνω, σβήσε, πλένω, λύνω, δένω, κλαίω, γελάει,
χαβγίζουν, λούζομαι, βρέχω, μίλα, κοιμάται, παίζει

.....
.....
.....

το παράθυρο.

.....
.....
.....

Το παιδί

ασκηση
8

Πόσες σύνθετες λέξεις μπορείτε να σχηματίσετε με τη λέξη **βιβλίο**;
Κερδίζει η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες.

βιβλιοστάτης,

.....
.....
.....
.....
.....
.....

άσκηση
11

Συμπλήρωσε -ε- ή -αι-.

- α) Μη χτυπάτ..... άδικα το κουδούνι, λείπει η κυρία Νίτσα.
 β) Άκουσ..... τη συμβουλή μου και θα βγεις κερδισμένος.
 γ) Κοιμάμ..... τουλάχιστον εννέα ώρες.
 δ) Διαβάσαμ..... στο σχολείο τον *Εγωιστή γίγαντα*.
 ε) Ο Μάνος έρχετ..... σε πέντε λεπτά.
 στ) Φαίνεσ..... λίγο κουρασμένος.

άσκηση
12

Σάρωσε για να παίξεις με την ορθογραφία των λέξεων.

άσκηση
13

Σάρωσε για να βρεις τις καταλήξεις των ρημάτων.

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Το κατηγορούμενο και τα συνδετικά ρήματα.					
Να αναγνωρίζω τα συνδετικά ρήματα.					
Να χρησιμοποιώ επιθετικούς προσδιορισμούς.					
Τη λειτουργία του επιθέτου και τον ρόλο του ρήματος.					
Την ορθογραφία των καταλήξεων των ρημάτων.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

2η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

B. Βιβλιοθήκες

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Την κλίση των περιεκτικών ουσιαστικών σε -ώνας.
- Την κλίση προπαροξύτων ουσιαστικών σε -ος.
- Να συνθέτεις λέξεις με β΄ συνθετικό τη λέξη *γραφή*.
- Την ορθογραφία λέξεων που προέρχονται από αρχαίες ελληνικές.

Περιεκτικά είναι τα ουσιαστικά που δείχνουν το μέρος όπου υπάρχουν πολλά όμοια πρόσωπα, ζώα, πράγματα.

Παράδειγμα: ελαιώνας, το μέρος που έχει πολλές ελιές.

ασκηση
1

Συμπλήρωσε τις στήλες του πίνακα.

Ουσιαστικό	Περιεκτικό ουσιαστικό	Σημασία
ελιά		Το μέρος που έχει πολλές ελιές.
άχυρο		Το μέρος που έχει πολλά άχυρα.
		Το μέρος που έχει πολλά αμπέλια.
	πορτοκαλεώνας	
στρατιώτης		

ασκηση
2

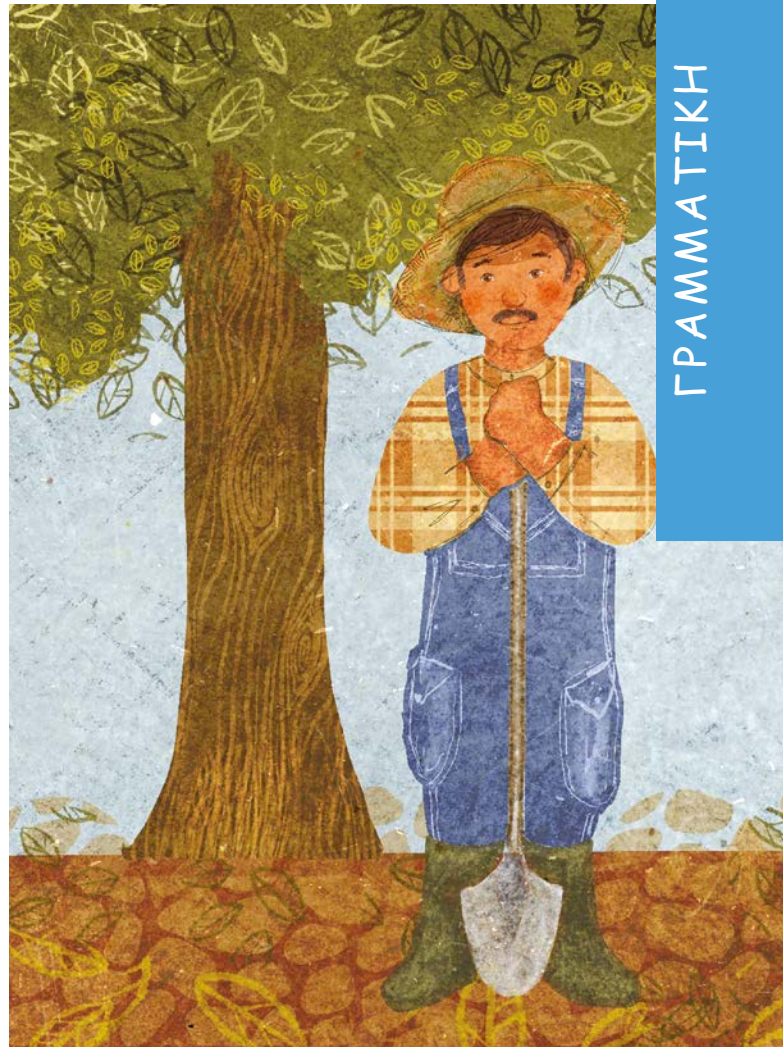
Συμπλήρωσε τα κενά, βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

αμπελώνας, ελαιώνας, αχυρώνας

Ο θεός μου ο Σταμάτης είχε πολλές δουλειές να κάνει στο χωριό. Το πρωί πήγε στον να ποτίσει τις ελιές. Μετά διόρθωσε τον φράχτη του και κλάδεψε τα αμπέλια. Αργότερα καθάρισε τα άχυρα των και μάζεψε όσα αβγά βρήκε.

ασκηση
3

Σάρωσε για να δεις την κλίση των προπαροξύτωνων ουσιαστικών σε -ος.

ασκηση
4

Συμπλήρωσε τα κενά, βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

διάδρομος, δήμαρχος, πρόεδρος, άνεμος, κάτοικος, άνθρωπος, ανεμόμυλος

- α) Κύριε , συγχαρητήρια για την εκλογή σας!
- β) Οι σύντροφοι του Οδυσσέα άνοιξαν το σακί με τους
- γ) Η αίθουσά μας βρίσκεται στο τέλος του
- δ) του συλλόγου εκλέχτηκε ο Μάριος.
- ε) Με τη βοήθεια των της περιοχής, η φωτιά έσβησε αμέσως.
- στ) Ο Προμηθέας τιμωρήθηκε από τον Δία, επειδή έδωσε τη φωτιά στους
- ζ) Φωτογραφήθηκε μπροστά στον παλιό

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ασκήση
5

Συμπλήρωσε τα κενά, βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

μέθοδος, πρόοδος, ήπειρος, έφοδος, κάθοδος, λεωφόρος

- α) Αύριο θα κάνουμε και θα τους αιφνιδιάσουμε.
 β) Η των Δωριέων επηρέασε πολλές πόλεις της αρχαίας Ελλάδας.
 γ) Δεν συμφωνώ με τις που χρησιμοποιείς.
 δ) Σήμερα θα δοθεί στους γονείς μου ο έλεγχος της μου κι έχω αγωνία.
 ε) Είμαι ο μεγάλος πειρατής των επτά θαλασσών και των πέντε
 στ) Προσέχουμε πολύ όταν θέλουμε να διασχίσουμε τις ταχείας κυκλοφορίας.

ασκήση
6

Συμπλήρωσε τα κενά, βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

έδαφος, μέγεθος, πέλαγος

- α) Οι Κυκλάδες είναι νησιά του Αιγαίου
 β) Αυτές οι κορνίζες υπάρχουν σε διάφορα
 γ) Η οριοθέτηση των της περιοχής έγινε με γεωγραφικά και ιστορικά κριτήρια.

ασκήση
7

Σάρωσε για να παίξεις με τα ουσιαστικά.

ασκήση
8

Συμπλήρωσε τα κενά, βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

συλλέκτης, συλλογή, συλλεκτικό, συλλέγω

- α) Ο παππούς μου έχει μια από κλεψύδρες.
 β) Όταν μεγαλώσω θα ήθελα να γίνω παλιών παιχνιδιών.
 γ) Αυτό το ρολόι είναι κομμάτι.
 δ) Μου αρέσει να αυτοκόλλητα.

Άσκηση
9

Φτιάξε σύνθετες λέξεις με τις προθέσεις από το πλαίσιο και β' συνθετικό τη λέξη «γραφή». Μετά, τοποθέτησε τις σύνθετες λέξεις στις παρακάτω προτάσεις.

επί, κατά, διά, υπό, περί, μετά

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- α) Το συνεργείο του δήμου έκανε των ζημιών που προκλήθηκαν από τη χτεσινή καταιγίδα.
β) Η ανασκαφή έφερε στο φως μια μαρμάρινη
γ) Βάλε την σου για να έχει ισχύ το συμβόλαιο.
δ) Ο προπονητής ανακοίνωσε τη του παίκτη στην ομάδα.
ε) Οι αγρότες στην αρχαία Αθήνα ζητούσαν τη των χρεών τους.
στ) Έκανες μια πολύ ωραία του τοπίου.
ζ) Στην πληροφορική μάθαμε πώς γίνεται η του ήχου σε λέξεις.

Άσκηση
10

Δες τις λέξεις από το πλαίσιο και συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

ύδωρ = νερό

ίππος = άλογο

οίκος = σπίτι

- α) Το μέρος ήταν άν.....δρο και δεν μπορούσε εύκολα να καλλιεργηθεί.
β) Στις ετήσιεςδρομίες πήρε μέρος και ο ξάδελφός μου.
γ) Οι κάτ.....κοι της περιοχής φρόντιζαν με κάθε τρόπο τονδροβιότοπο.
δ) Έφερναν νερό μεδροφόρες και πότιζαν τα φυτά.
ε) Το αγαπημένο μου άθλημα είναι ηασία.
στ) Ο Πέτρος είναι ένας άψογοςκοδεσπότης για τους φιλοξενούμενούς του.

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Την κλίση των περιεκτικών ουσιαστικών σε -ώνας.					
Την κλίση προπαροξύτων ουσιαστικών σε -ος.					
Να συνθέτω λέξεις με β' συνθετικό τη λέξη γραφή.					
Την ορθογραφία λέξεων που προέρχονται από αρχαίες ελληνικές.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

2η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Γ. Βιβλιοκριτική και βιβλιοπαρουσίαση

Σε αυτή
την ενότητα
θα μάθεις:

- Τις οριστικές αντωνυμίες και πώς κλίνονται.
- Τα επίθετα σε *-υς*, *-ια*, *-υ*.
- Τα παραθετικά των επιθέτων.
- Την ορθογραφία των παραθετικών επιθέτων.

Οριστικές αντωνυμίες είναι:

α) Το επίθετο *ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο* με το άρθρο.

β) Το επίθετο *μόνος, μόνη, μόνο*, χωρίς το άρθρο μαζί με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας (*μόνος μου, μόνη μου, μόνο μου* κ.λπ.).

Το *ίδιος* κλίνεται σύμφωνα με το επίθετο *τίμιος, -α, -ο*, ενώ το *μόνος* σύμφωνα με το επίθετο *ελεύθερος, -η, -ο*.

ασκηση
1

Συμπλήρωσε τα κενά με την κατάλληλη οριστική αντωνυμία.

- α) Δεν χρειάζομαι βοήθεια, μπορώ και να τα καταφέρω.
 β) Σου μιλάω εγώ αυτή τη στιγμή.
 γ) Κανείς δεν θα φύγει από τον χώρο της εκδήλωσης.
 δ) Πείτε τους να έρθουν να παραλάβουν τα δέματά τους.

Το επίθετο *ο βαθύς, η βαθιά, το βαθύ*

Με τον ίδιο τρόπο κλίνονται:

ο φαρδύς, ο μακρύς, ο πλατύς, ο βαρύς, ο ελαφρύς, ο τραχύς κ.λπ.

ασκηση
2

Συμπλήρωσε τις προτάσεις βάζοντας τα επίθετα από το πλαίσιο στον κατάλληλο τύπο.

βαρύς, ελαφρύς, μακρύς, παχύς, φαρδύς, πλατύς, βαθύς, τραχύς

- α) Ένα χαμόγελο ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό του.
 β) Η ζακέτα μου είναι και κρυώνω.
 γ) Στις ρυτίδες του κρυβόταν όλη η πείρα της ζωής του.
 δ) Οι ώμοι του σήκωναν όλα τα βάρη.
 ε) Ο ήχος της του ανάσας ακουγόταν σε όλο το δωμάτιο.
 στ) Ο παππούς έχει ένα , άσπρο μουστάκι.
 ζ) Μια ροζ κορδέλα ήταν το στολίδι της κοσιδάς της.
 η) Τα χέρια του είχαν γίνει από τη δουλειά στα χωράφια.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
ωραίος, -α, -ο	πιο ωραίος, -α, -ο ή ωραιότερος, -η, -ο	ο ωραιότερος, η ωραιότερη, το ωραιότερο ή ο πιο ωραίος, η πιο ωραία, το πιο ωραίο ή ωραιότατος, -η, -ο ή πολύ ωραίος, -α, -ο

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ανώμαλα παραθετικά επιθέτων

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
καλός, -ή, -ό	καλύτερος, -η, -ο	άριστος, -η, -ο κάλλιστος, -η, -ο
κακός, -ή, -ό	χειρότερος, -η, -ο	-κάκιστος, -η, -ο χειρίστος, -η, -ο
πολύς, πολλή, πολύ	περισσότερος (πιότερος), -η, -ο	-
λίγος, -η, -ο	λιγότερος, -η, -ο	ελάχιστος, -η, -ο
μεγάλος, -η, -ο	μεγαλύτερος, -η, -ο	μέγιστος, -η, -ο
μικρός, -ή, -ό	μικρότερος, -η, -ο	ελάχιστος, -η, -ο

Πρόσεξε όμως:

Μερικά παραθετικά δεν έχουν θετικό βαθμό: **κατώτερος, κατώτατος, ανώτερος, ανώτατος, υπέρτερος, υπέρτατος.**

Άλλα δεν έχουν ούτε θετικό ούτε υπερθετικό: **προτιμότερος, πρωτύτερος, προγενέστερος, μεταγενέστερος.**

Υπάρχουν και μερικά επίθετα [που φανερώνουν ύλη (ξύλινος), καταγωγή (ελληνικός), τόπο (γήινος), χρόνο (σημερινός) ή κατάσταση που δεν αλλάζει (αθάνατος)] τα οποία **δεν σχηματίζουν καθόλου παραθετικά.**

3 άσκηση

Γράψε τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό των παρακάτω επιθέτων.

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
καλός, -ή, -ό		
κακός, -ή, -ό		
πολύς, πολλή, πολύ		
λίγος, -η, -ο		

ασκηση
4

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τη φράση που ταιριάζει από το πλαίσιο.

παράδειγμα προς μίμηση, παράδειγμα προς αποφυγή, παραδείγματος χάρη

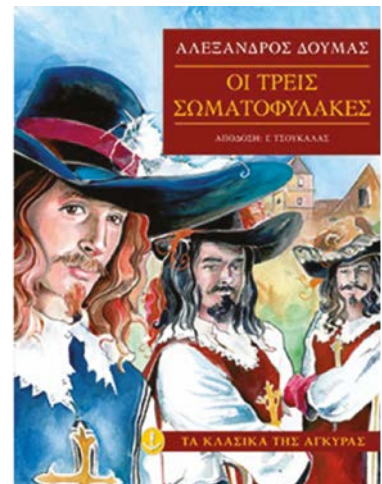
- α) Η βλαβερή συνήθεια του καπνίσματος αποτελεί
- β) Η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας μπορεί να σου φανεί χρήσιμη στο μέλλον,, αν θελήσεις να επικοινωνήσεις με κάποιον που δεν μιλάει τη γλώσσα σου.
- γ) Οι καλοσυνάτοι τρόποι του Μιχάλη αποτελούν για όλους μας

ασκηση
5

Συμπλήρωσε τις προτάσεις βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

παρουσία, παρουσιάζω, παρουσιαστής, παρουσιαστικό

- α) Κυρίες και κύριοι, απόψε θα σας το έργο *Οι τρεις σωματοφύλακες*.
- β) αυτής της εκδήλωσης επιλέχτηκε να είναι ο κύριος Αντωνίου.
- γ) Η όλων σας εδώ είναι τιμή και χαρά για εμάς.
- δ) Και σας θυμίζω: «μην κρίνετε κανέναν μόνο από το ΤΟΥ».

Γράφω με:

- **-ο:** -ότερος, -ότατος (*ωραίος, ωραιότερος, ωραιότατος*)
- **-ω:** -ώτερος, -ώτατος: όσα παραθετικά προέρχονται από τοπικά επιρρήματα σε -ω (*ανώτερος, ανώτατος*)
- **-υ:** -ύτερος, -ύτατος (*ταχύτερος, ταχύτατος*)

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Άσκηση 6 Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

μικρ.....τερος

ταχ.....τατος

χ.....ρότερος

ελάχ.....στος

άρ.....στος

μεγαλ.....τερος

Άσκηση 7 Συμπληρώνω τον πίνακα και μαθαίνω να γράφω σωστά τα ανώμαλα παραθετικά.

καλός	καλύτερος	
κακός		
	περισσότερος (πιότερος)	-
λίγος		ελάχιστος
μεγάλος	μεγαλύτερος	
μικρός		ελάχιστος

Άσκηση 8 Σάρωσε για να βρεις την ορθογραφία των παραθετικών.

Άσκηση 9 Σάρωσε για να συμπληρώσεις με το σωστό γράμμα τη λέξη.

Σε ποιον βαθμό έμαθα:

	1	2	3	4	5
Να κλίνω οριστικές αντωνυμίες.					
Να αναγνωρίζω τις οριστικές αντωνυμίες.					
Τα επίθετα σε -υς, -ια, -υ.					
Τα παραθετικά των επιθέτων.					
Την ορθογραφία των παραθετικών επιθέτων.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

Δ. Επαναληπτική ενότητα

ασκηση
1

Να υπογραμμίσεις τα κατηγορούμενα στις παρακάτω προτάσεις.

- α) Αυτό το παιδί γεννήθηκε καλλιτέχνης.
- β) Ο Μανώλης είναι μοναχογιός.
- γ) Ο Ιάσοντας ονομάστηκε «μονοσάνδαλος».
- δ) Στάθηκες τυχερός φέτος.
- ε) Ο Γουτεμβέργιος θεωρείται πατέρας της τυπογραφίας.
- στ) Αριάδνη, είσαι πανέμορφη!
- ζ) Ζει ανέμελος, χωρίς σκοτούρες.
- η) Έμαθα ότι διορίστηκες κλητήρας στο υπουργείο.

ασκηση
2

Σάρωσε για να βρεις τα συνδεδετικά ρήματα.

ασκηση
3

Η υπογραμμισμένη λέξη είναι επιθετικός προσδιορισμός ή κατηγορούμενο; Βάλε ✓ στη σωστή στήλη.

Προτάσεις	Επιθετικός προσδιορισμός	Κατηγορούμενο
Είναι ένα <u>μικρό</u> σπίτι, χτισμένο στον λόφο.		
Αγόρασα ένα <u>γκρίζο</u> πουλόβερ.		
Το παιδί μου είναι <u>μικρό</u> , δεν ξέρει να γράφει.		
Ο ουρανός έγινε <u>γκρίζος</u> και σύντομα ξέσπασε η μπόρα.		

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

4 άσκηση Γράψε με μία λέξη το μέρος όπου υπάρχουν:

- πολλά αμπέλια:
- πολλά πεύκα:
- πολλές ελιές:
- πολλές κοίτες (κρεβάτια):
- πολλοί στρατιώτες:
- πολλά περιστέρια:

5 άσκηση Συμπλήρωσε τις προτάσεις βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο.

άνθρωπος, μέθοδος, μέγεθος, βάτραχος, ήπειρος, είσοδος

- α) Φέτος μάθαμε την ονομασία όλων των της Γης.
- β) Δοκιμάσαμε διάφορες μέχρι να ολοκληρώσουμε με επιτυχία τα πειράματα.
- γ) Μικροί πλατσούριζαν στα νερά της λίμνης.
- δ) Η συμπεριφορά κάθε δείχνει και τον χαρακτήρα του.
- ε) Το κατάστημα του Κώστα πουλάει ρούχα σε όλα τα
- στ) Παρακαλώ, να κλείνετε την πόρτα της

6 άσκηση Συμπλήρωσε με την κατάλληλη οριστική αντωνυμία: **μόνος μου / ο ίδιος.**

- α) Μπορείτε να μείνετε για λίγο για να πεταχτώ μέχρι τον φούρνο;
- β) Αφού εγώ το παραδέχομαι, γιατί δεν με πιστεύεις;
- γ) Αλήθεια, καταφέρατε να λύσετε αυτές τις δύσκολες ασκήσεις;

Άσκηση
7

Συμπλήρωσε τον πίνακα με το επίθετο **μακρύς**.

	Ενικός αριθμός		
Ονομαστική	ο μακρύς	η	το μακρύ
Γενική	του	της	του μακριού/του μακρύ
Αιτιατική	τον μακρύ	τη	το
Κλητική	-	- μακριά	-

	Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	οι	οι	τα μακριά
Γενική	των	των	των
Αιτιατική	τους μακριούς	τις	τα
Κλητική	- μακριοί	- μακριές	-

Άσκηση
8

Συμπλήρωσε τον πίνακα με τα παραθετικά των επιθέτων.

εύκολος, -η, -ο		
	ομορφότερος, -η, -ο	
γρήγορος, -η, -ο		ελάχιστος, -η, -ο
	μεγαλύτερος, -η, -ο	
κακός, -ή, -ό		
πολύς		
	δυσκολότερος, -η, -ο	
		ωραιότατος, -η, -ο
	γλυκύτερος, -η, -ο	
καλός, -ή, -ό		

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Άσκηση
9

Διάλεξε τη σωστή φράση από το πλαίσιο και συμπλήρωσε τις προτάσεις.

πρώτης τάξεως, παράδειγμα προς μίμηση, παραδείγματος χάρι

- α) Η Αγγελική είναι μια κοπέλα.
 β) Μπορείς να χρησιμοποιήσεις αυτή τη θήκη με διάφορους τρόπους,
 για κασετίνα.
 γ) Αυτός ο σεμνός άνθρωπος είναι

Άσκηση
10

Διάλεξε τη σωστή φράση από το πλαίσιο και συμπλήρωσε τις προτάσεις.

συλλέκτης, τάξη, λαθραναγνώστης, φιλαγνωσία

- α) Μου αρέσει να έχω συμμαζεμένο τον χώρο μου και τον οργανώνω ώστε κάθε πράγμα να βρίσκεται στη σωστή θέση. Στον χώρο μου δηλαδή επικρατεί
 β) Μου αρέσει να αναζητώ και να συγκεντρώνω πράγματα από ένα συγκεκριμένο είδος. Είμαι ένας
 γ) Μου αρέσει να διαβάζω πάνω από τον ώμο του αδελφού μου το βιβλίο που εκείνος ξεκίνησε να διαβάζει, χωρίς να έχω την άδειά του. Είμαι ένας
 δ) Η γιαγιά μου θέλει να μου καλλιεργήσει την αγάπη για το διάβασμα βιβλίων. Θέλει, δηλαδή, να μου καλλιεργήσει τη

Άσκηση
11

Σάρωσε και συμπλήρωσε τις προτάσεις.

ασκηση
12

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

μικρ.....τερος	χ.....ρότερο	πλουσι.....τερο	κατ.....τερο
ελάχ.....στος	μεγαλ.....τερος	φτωχ.....τερος	περι.....ότερο
ταχ.....τατη	ελαφρ.....τερη	εξυπν.....τερη	μέγ.....στη
άρ.....στος	φαρδ.....τερος	θερμ.....τερος	καλ.....τερη
βαρ.....τερο	γλυκ.....τερος	αν.....τερος	κατ.....τερη

ασκηση
13

Βάλε «ε» ή «αι».

χτυπάτ.....	εσύ χτενίζεσ.....	διαβάσαμ.....	κοιμάτ.....
αυτός λούζετ.....	εσύ πότισ..... ς	εγώ τρέφομ.....	φαίνεσ.....
εσείς λούζετ.....	κοιμάμ.....	παίζουμ.....	εσείς δροσίζετ.....
άκουσ.....	εμείς γράφουμ.....	έρχετ.....	ακούγετ.....
φαίνεται.....	πλένομ.....	κάθετ.....	αυτή παρουσιάζετ.....

ασκηση
14

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

.....δρόβιος	έφ.....πποςκονομία	εν.....κιο
Φίλ.....πποςκοδομήπποπόταμοςκολογία
μονοκατ.....κία	ι.....όδρομος	ακατ.....κητοδάτινος
εν.....δρείοδραυλικόςπποκόμοςκημα
ι.....όκαμποςππέαςδροχός	εν.....κιαστής
πολυκατ.....κία	άν.....δροςκοσύστημα	εν.....δάτωση
.....δρορροή	ιπ.....ικό	ν.....κοκυράδραγωγείο

ασκηση
15

Σάρωσε για να λύσεις το κρυπτόλεξο.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

A. Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Να σχηματίζεις την υποτακτική και την προστακτική εξακολουθητικών, συνοπτικών και συντελεσμένων χρόνων στην ενεργητική και την παθητική φωνή.
- Τα ουδέτερα δικατάληκτα ισοσύλλαβα σε -ος.
- Ποια ρήματα σχηματίζουν αόριστο σε -ηκα.

Υποτακτική και προστακτική έγκλιση ενεργητικής και παθητικής φωνής

Άσκηση
1

Σάρωσε για να μελετήσεις το παράδειγμα του πίνακα και κάνε το ίδιο για το ρήμα που σου δίνεται.

Η οριστική εκφράζει ένα γεγονός βέβαιο και πραγματικό.
Π.χ. Πηγαίνω σχολείο.

Η υποτακτική εκφράζει κάτι που επιθυμούμε ή περιμένουμε να γίνει. Π.χ. Θέλω να πάρω καινούργιο ποδήλατο. Σχηματίζεται βάζοντας μπροστά από το ρήμα να, για να, όταν κ.ά.

Η προστακτική εκφράζει ευχή, επιθυμία, προσταγή.
Π.χ. Φέρε μου, σε παρακαλώ, ένα ποτήρι νερό.
Η προστακτική έχει μόνο β' πρόσωπο στον ενικό και τον πληθυντικό αριθμό.

ασκηση
2

Σάρωσε για να δεις περισσότερα για τις εγκλίσεις.

ασκηση
3

Συμπλήρωσε την υποτακτική των παρακάτω ρημάτων.

	Υποτακτική		
	Εξακολουθητική (υποτακτική ενεστώτα)	Συνοπτική (υποτακτική αορίστου)	Συντελεσμένη (υποτακτική παρακειμένου)
ξαπλώνω			
αναφέρω			
βρίσκω			
πιέζω			
αντιμετωπίζω			

ασκηση
4

Ξαναγράψε τις παρακάτω προτάσεις γράφοντας το ρήμα στην υποτακτική και προστατική του ίδιου χρόνου, προσέχοντας σε ποια φωνή βρίσκεται κάθε φορά το ρήμα.

α) Δοκιμάζεις το παντελόνι.

.....

.....

β) Δέθηκε με τη ζώνη ασφαλείας στο αυτοκίνητο.

.....

.....

γ) Ντυθήκατε ζεστά.

.....

.....

ασκηση
5

Σάρωσε για να βρεις τις εγκλίσεις των ρημάτων.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

6
 άσκηση

Μετάτρεψε τις παρακάτω ερωτήσεις σε συνοπτική προστακτική, όπως στο παράδειγμα.

Έκλεισες την πόρτα;

Κλείσε την πόρτα.

α) Έγραψες την ορθογραφία;

.....

β) Ενημερώσατε τους γονείς σας;

.....

γ) Έφτασες στο τέλος;

.....

δ) Δώσατε τα βιβλία σας;

.....

7
 άσκηση

Σχημάτισε τη συνοπτική υποτακτική και προστακτική των παρακάτω ρημάτων.

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική
χανόσουν		
δυνάμωσες		
έχετε ταξιδέψει		
έχεις χορέψει		
στρωθήκατε		

8
 άσκηση

Μετάφερε στον άλλο αριθμό τις φράσεις.

το βέλος και το ξίφος	
το ζώο του δάσους	
το μέγεθος του λάθους	
τα ύψη των κτιρίων	
το είδος του υφάσματος	
το βάθος του ωκεανού	
τα λίπη των κρεάτων	

9 άσκηση Γράψε δίπλα στα παρακάτω ρήματα το ουδέτερο ουσιαστικό που παράγεται στην ονομαστική ενικού και ονομαστική και γενική πληθυντικού.

Ρήμα	Ενικός αριθμός ουσιαστικού (ονομαστική)	Πληθυντικός αριθμός ουσιαστικού (ονομαστική)	Πληθυντικός αριθμός ουσιαστικού (γενική)
βαραίνω	το βάρος	τα βάρη	των βαρών
ανθίζω			
στελεχώνω			
λιπαίνω			
πληθαίνω			
μισώ			
χρεώνω			
τελειώνω			
κερδίζω			

10 άσκηση Αντιστοίχισε τις έννοιες που έχουν όμοια σημασία.

- Κρησφύγετο • Είσοδος σε ξένη χώρα με τη βία των όπλων και με στόχο την κατάκτησή της.
- Σειρήνα • Συμφωνία για βοήθεια και για συνεργασία μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών σε περίπτωση πολέμου.
- Τελεσίγραφο • Οι θέσεις ή η περιοχή των πολεμικών επιχειρήσεων ενός στρατού εναντίον του εχθρού.
- Κατοχή • Ηχητικό μηχάνημα μεγάλης ισχύος με οξύ και διαπεραστικό ήχο, που χρησιμοποιείται κυρίως για να σημάνει συναγερμό σε καιρό πολέμου ή για τη μετάδοση επειγόντων ή προειδοποιητικών σημάτων.
- Μέτωπο • Διπλωματικό έγγραφο που αποστέλλει ένα κράτος σε ένα άλλο και στο οποίο διατυπώνει τους τελικούς όρους του σε εκκρεμή ζητήματα· η απόρριψή του συνεπάγεται διακοπή των διπλωματικών σχέσεων ή και την κήρυξη πολέμου.
- Συμμαχία • Κρυψώνα.
- Εισβολή • Η κατάληψη ενός κράτους ή τμήματός του από τις στρατιωτικές δυνάμεις ξένης χώρας.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

11 Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω προτάσεων βάζοντας στη σωστή πτώση το ουσιαστικό που είναι στην παρένθεση.

- α) Ο ελληνικός στρατός υπερασπίστηκε με σθένος τα (έδαφος) της πατρίδας μας.
- β) Τα (μίσος) και οι επιδιώξεις των κυβερνήσεων οδηγούν στις διαμάχες των (έθνος).
- γ) Στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο τα ευρωπαϊκά (κράτος) έκαναν συμμαχίες.
- δ) Κρυμμένοι πίσω από τα καλάμια του (έλος), διακρίναμε τα εχθρικά (αεροσκάφος) στον ορίζοντα.

12 Συμπλήρωσε τον πίνακα με τον αόριστο των ρημάτων.

Ενεστώτας	Αόριστος
ντύνομαι	
κρύβομαι	
ονειρεύομαι	
σκέφτομαι	
δέχομαι	
δροσίζομαι	
δανείζομαι	
λούζομαι	

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Να σχηματίζω την προστακτική και υποτακτική σε κάθε ποιόν ενέργειας (εξακολουθητικό, συνοπτικό, συντελεσμένο).					
Να κλίνω δικατάληκτα ουσιαστικά σε -ος.					
Ποια ρήματα σχηματίζουν αόριστο σε -ηκα.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

Β. Η επέτειος της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Τη λειτουργία της παύλας (–), της άνω τελείας (·) και των εισαγωγικών (« ») στον ευθύ λόγο και στον διάλογο.
- Την κλίση των θηλυκών δικατάληκτων ανισοσύλλαβων σε -η.
- Την ορθογραφία των καταλήξεων στην προστακτική ρημάτων ενεργητικής και παθητικής φωνής στους εξακολουθητικούς και συνοπτικούς χρόνους ρημάτων.

ασκηση
1

Σάρωσε για να δεις πότε χρησιμοποιούμε την παύλα, την άνω τελεία και τα εισαγωγικά.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Άσκηση 2 Βάλε παύλα όπου χρειάζεται.

Γεια σου!

Γεια σου και σένα!

Πώς σε λένε;

Κωνσταντίνο, εσένα;

Θοδωρή με λένε. Είμαι καινούργιος στη γειτονιά και πάω Δ΄ Δημοτικού.

Τι σύμπτωση! Κι εγώ πάω Δ΄ Δημοτικού. Αλλά δεν μένω μόνιμα εδώ, ήρθα για να περάσω το Σαββατοκύριακο με τα ξαδέλφια μου.

Άσκηση 3 Βάλε άνω τελεία όπου χρειάζεται.

- α) Αυτό δεν είναι καρπούζι είναι πεπόνι.
- β) Αυτός δεν ήταν άνθρωπος ήτανε θεριό, δράκος, του βουνού στοιχειό.
- γ) Η έκπληξή του δεν ήταν μεγάλη περίμενε τον ερχομό της.
- δ) Επιμένω σε αυτό δεν μπορούσε να με γελάσει.
- ε) Αποφεύγω να ζητάω χάρες μόνο αν είναι μεγάλη ανάγκη.

Άσκηση 4 Βάλε εισαγωγικά όπου λείπουν.

Σήμερα το πρωί η κυρία μάς είπε: Την τελευταία ώρα θα κάνουμε μια ομαδική εργασία ζωγραφικής με θέμα την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το 1912. Όλα τα παιδιά της τάξης απαντήσαμε με ενθουσιασμό: Μάλιστα, κυρία. Κυρία, ξέχασα τα χρώματά μου, ακούστηκε ανήσυχος ο Σταύρος. Δεν πειράζει, του είπε εκείνη. Θα δανειστείς από τα χρώματα που έχουμε στην τάξη.

Άσκηση
5

Συμπλήρωσε παύλα και εισαγωγικά όπου χρειάζεται.

Καλημέρα, φίλε μου. Θα έρθεις
το απόγευμα στην προπόνηση;
Καλημέρα και σε σένα. Ναι, θα έρθω.
Θα τα πούμε από κοντά το απόγευμα.
Εντάξει, γεια σου.
Γεια σου.

Τι του είπε ο φίλος του στο τηλέφωνο;
Του είπε: Θα έρθεις το απόγευμα στην
προπόνηση;
Και εκείνος τι του απάντησε;
Του απάντησε: Ναι, θα έρθω. Θα τα
πούμε από κοντά το απόγευμα.

Άσκηση
6

Σάρωσε για να δεις πώς κλίνονται τα θηλυκά σε **-η** με πληθυντικό
σε **-εις**.

Άσκηση
7

Μετάφερε στον πληθυντικό όσες φράσεις είναι στον ενικό και αντίστροφα.

- η αυστηρή απαγόρευση
- τις μεγάλες αποστάσεις
- της δύσκολης υπόθεσης
- των δύσκολων ερωτήσεων
- οι επαρχιακές πόλεις
- της πρώτης θέσης
- την εύκολη λύση
- τις σοφές σκέψεις

ασκήση
8

Συμπλήρωσε τα κενά με τη λέξη της παρένθεσης στην κατάλληλη πτώση.

- α) Η φωτιά έσβησε μετά την (επέμβαση) ισχυρών (δύναμη) της πυροσβεστικής.
- β) Τιμούμε τα έθιμα και τις (παράδοση) του τόπου μας.
- γ) Άφησε τις (πρόσκληση) πάνω στην έδρα για να μοιραστούν στην τάξη.
- δ) Αύριο θα έχω τα αποτελέσματα των (εξέταση) που έκανα.
- ε) Οι (εκδήλωση) θα ξεκινήσουν με την (παράσταση) της θεατρικής ομάδας «Η σκηνή».

ασκήση
9

Σημείωσε Α για τα αντίθετα και Σ για τα συνώνυμα.

αυριανός	χθесινός	
μυαλωμένος	άμυαλος	
δεκτικός	ακατάδεκτος	
κέρδος	ανταμοιβή	
εμποδίζω	περιορίζω	
αποτέλεσμα	συνέπεια	

ασκήση
10

Υπογράμμισε τις λέξεις που ανήκουν στην οικογένεια της λέξης στρατός.

συντρίβω, στρατηγείο, στρατιωτικός, αρχηγείο, εκστρατεία, στραμμένος, προστατεύομαι, στρατηγός, στρώνω, στρατώνας, σπάτευμα, στρατιά, στρατά, αστράφτω, υποστράτηγος, στρίβω, εκστρατευτικός, στρωτός, αστραπή, στρέφω, αρχιστρατηγία, περιστροφή, στρατόπεδο, στρατιωτάκι

11

Το 1912 τα ελληνικά στρατεύματα περικύκλωσαν τη Θεσσαλονίκη. Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις της οικογένειας του κύκλου και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

ανακ...κλ...νω	το κ...κλάκι	ο κ...κλ...κός	ο περικ...κλ...μένος
το κ...κλωμα	ο κ...κλώνας	οι Κ...κλάδες	κ...κλοφορώ
το δίκ...κλο	ο Κ...κλωπας	κ...κλ...ν...	η εγκ...κλοπαΐδεια

12

Συμπλήρωσε τον πίνακα της προστακτικής με τα ρήματα **χάνω** και **λύνω**, όπως στο παράδειγμα.

	Εξακολουθητική προστακτική	Συνοπτική προστακτική
Ενεργητική φωνή	ντύνε	ντύσε
	ντύνετε	ντύστε
Παθητική φωνή	-	ντύσου
	-	ντυθείτε
Ενεργητική φωνή		
Παθητική φωνή	-	
	-	
Ενεργητική φωνή		
Παθητική φωνή	-	
	-	

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Να χρησιμοποιώ την παύλα (-).					
Να χρησιμοποιώ την άνω τελεία (·).					
Να χρησιμοποιώ τα εισαγωγικά (« »).					
Να κλίνω ανισοσύλλαβα θηλυκά σε -η.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Γ. Η επέτειος του Πολυτεχνείου

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Την κλίση της αόριστης αντωνυμίας.
- Τη διάκρισή της από το αόριστο άρθρο.
- Πού βάζουμε τελικό -v.

© <https://www.artofit.org/?s=φασιανος>

Αλέκος Φασιανός, αφίσα
για την αποκατάσταση
της Δημοκρατίας

Οι αόριστες αντωνυμίες είναι:

ένας, μία, ένα

κάποιος, κάποια, κάποιον

κάθε, καθένας, καθεμιά (καθεμιά),
καθένα

ο τάδε

ο δείνα

κανένας (κανείς), καμία (καμιά),
κανένα

καθετί

τίποτα (τίποτε)

μερικοί, μερικές, μερικά

άλλος, άλλη, άλλο

κάμποσος, κάμποση, κάμποσο

κάτι

Οι αντωνυμίες αυτές λέγονται αόριστες, επειδή δεν ορίζουν ακριβώς για ποιον άνθρωπο, ποιο ζώο ή ποιο πράγμα μιλάμε. Από αυτές, κάποιες έχουν τρία γένη και κλίνονται σαν επίθετα, ενώ κάποιες άλλες είναι άκλιτες. Οι αντωνυμίες δεν σχηματίζουν κλητική.

Κάποιος χτύπησε την πόρτα, αλλά δεν ήξερα ποιος ήταν. (Δεν ξέρω ποιος χτυπούσε την πόρτα)

Μερικά γατάκια είναι αδέσποτα και γυρίζουν τις γειτονιές. (Δεν ξέρω ποια γατάκια)

Μια κυρία πήρε τηλέφωνο τη μαμά μου. (Δεν ξέρω ποια είναι)

Άσκηση
1

Σάρωσε για να διαβάσεις την κλίση της αόριστης αντωνυμίας
ένας, μία/μία, ένα.

Η αόριστη αντωνυμία **ένας, μία, ένα** έχει την ίδια μορφή με το αόριστο άρθρο, δεν έχουν όμως τις ίδιες λειτουργίες. Διαφέρουν στο ότι η αντωνυμία χρησιμοποιείται στη θέση ενός ονόματος, ενώ το άρθρο συνοδεύει ένα όνομα (ουσιαστικό, επίθετο, αντωνυμία ή κλιτή μετοχή).

Για παράδειγμα:

- α) Πήρε **ένας** τηλέφωνο και σε έψαχνε. (Αόριστη αντωνυμία = κάποιος)
β) **Ένας** θόρυβος ήταν απέξω, μην τρομάζεις. (Αόριστο άρθρο = όχι ο συγκεκριμένος)

Άσκηση
2

Σάρωσε για να θυμηθείς το αόριστο άρθρο.

Άσκηση
3

Υπογράμμισε τις αόριστες αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις.

- α) Κάτι θυμήθηκε και ήρθε να μου το πει.
β) Κανένας δεν ήξερε την απάντηση στην ερώτηση.
γ) Κάμποσοι ήρθαν με τις οικογένειές τους στην εκδρομή.
δ) Δεν ήξερε τίποτα για το θέμα.
ε) Κάθε μαθήτρια έχει τη θέση της.
στ) Θα πάμε άλλη μέρα στο σινεμά.
ζ) Μην απορρίπτεις αμέσως καθετί ξένο.
η) Δεν υπάρχει καμία πιθανότητα να γίνει αυτό.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

ασκηση
4

Συμπλήρωσε τις παρακάτω προτάσεις γράφοντας την κατάλληλη αόριστη αντωνυμία από το πλαίσιο.

κάθε, καθένας, καμία, κάμποση, άλλος, κανένας, καθετί, τάδε

α) Ο ας δώσει ό,τι μπορεί.	στ) Περίμενα ώρα.
β) Δεν απάντησε σε ερώτησή μου.	ζ) Μου είπαν ότι ήρθε ο και σε ζήτησε.
γ) Μαζεύει το που θα βρει.	η) «..... πράγμα στο καιρό του κι ο κολιός τον Αύγουστο», λέει μια γνωστή παροιμία.
δ) Δεν ήταν αυτός, ήταν ο	
ε) Δεν ήρθε όση ώρα περίμενα.	

ασκηση
5

Σάρωσε για να διαλέξεις τη σωστή αντωνυμία.

ασκηση
6

Βρες στις παρακάτω προτάσεις αν η λέξη με την έντονη γραφή είναι αόριστη αντωνυμία ή αόριστο άρθρο.

α) Έλαβα ένα μήνυμα χθες το βράδυ.	γ) Είδα μια άσπρη γάτα στον κήπο μας.
β) Είδαμε έναν να τρέχει στην παραλία.	δ) Κι εγώ είδα μία αλλά δεν ήταν άσπρη.

ασκηση
7

Ένωσε κάθε φράση που περιέχει το ρήμα **παραδίδω** με τη σημασία της.

Ο ταχυδρόμος τού παρέδωσε ένα γράμμα.	• Αιχμαλωτίζομαι με τη θέλησή μου, υποκύπτω.
Ο ξάδελφός μου παραδίδει μαθήματα κιθάρας.	• Πιάνω φωτιά.
Πριν ο υπάλληλος αλλάξει γραφείο, το παρέδωσε στον αντικαταστάτη του.	• Δίνω κάτι σε κάποιον που του ανήκει.
Οι στρατιώτες –περικυκλωμένοι– παραδόθηκαν.	• Μεταβιβάζω αξίωμα ή υπηρεσία σε αντικαταστάτη.
Η αποθήκη γρήγορα παραδόθηκε στις φλόγες.	• Διδάσκω.

ασκηση
8

Στην οικογένεια της λέξης **δήμος** (= λαός) που ακολουθεί, υπογράμμισε το τμήμα κάθε λέξης που είναι ίδιο.

δημοκρατία	δήμαρχος	δημοκρατικός	δημοψήφισμα
δημότης	επιδημία	δημοκρατικά	δημοπρασία
εκδημοκρατίζω	δημοκράτης	δημιουργικός	δημοτικός
αντιδημοκρατικός	δημόσιος	αποδημητικός	πανδημία

ασκηση
9

Να συμπληρώσεις τώρα τα «η», «ι» που λείπουν στις παραπάνω λέξεις. Μην ξεχάσεις τους τόνους όπου χρειάζεται.

δ...μοκρατ...α	δ...μαρχος	δ...μοκρατ...κός	δ...μοψ...φ...σμα
δ...μότ...ς	επ...δ...μ...α	δ...μοκρατ...κά	δ...μοπρασία
εκδ...μοκρατ...ζω	δ...μοκράτ...ς	δ...μιουργ...κός	δ...μοτ...κός
αντ...δ...μοκρατ...κός	δ...μόσ...ος	αποδ...μ...τ...κός	πανδ...μ...α

ασκηση
10

Βάλε τελικό «ν» όπου χρειάζεται.

το... έδιωξε	τη... τάξη	τω... αγοριών	το... αγωνιστή
τη... διέγραψε	μη... ακούς	τη... ρώτησα	τη... ακοή
δε... ξύπνησε	τη... ζωή	το... άκουσα	το... μαθητή
το... μπαμπά	τη... τζαμαρία	το... κόπο	τη... αντίσταση
τη... μαμά	τη... χαίρεται	τη... στέγη	τη... ελευθερία
τη... μπάλα	το... λόγο	το... αδελφό	το... λόγο
τη... δασκάλα	τη... γραμμή	τη... δημοκρατία	τη... φόρτισα

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Ποιες είναι οι αόριστες αντωνυμίες.					
Να κλίνω αόριστες αντωνυμίες.					
Να ξεχωρίζω πότε το <i>ένας, μία, ένα</i> είναι αόριστο άρθρο και πότε αόριστη αντωνυμία.					
Πότε μπαίνει το τελικό -ν.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Δ. Χριστούγεννα

© Wikipedia

Βίγκο Γιόχανσεν, *Merry Christmas*, 1891

1 Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα με τους τύπους των ρημάτων που ζητούνται, όπως στο παράδειγμα.

Οριστική		Συνοπτική Προστακτική	
Ενεστώτας	Αόριστος	β' ενικό	β' πληθυντικό
πλένομαι	πλύθηκα	πλύσου	πλυθείτε
ξεκουράζομαι			
σκέφτομαι			
νοιάζομαι			
ντύνομαι			
αφοσιώνομαι			

Άσκηση 2 Ξαναγράψε τις οδηγίες χρησιμοποιώντας την υποτακτική και την προστακτική έγκλιση, όπως στο παράδειγμα.

Δέθηκα με τη ζώνη ασφαλείας.

Να δεθώ με τη ζώνη ασφαλείας.

Δέσου με τη ζώνη ασφαλείας.

α) Διασχίζουμε προσεκτικά τον δρόμο.

.....
.....

β) Βαδίσαμε με γρήγορο ρυθμό.

.....
.....

γ) Προσέχω τις μετακινήσεις μου.

.....
.....

Άσκηση 3 Συμπλήρωσε το άλλο πρόσωπο της προστακτικής.

δροσίσου	
στολιστείτε	
βολέψου	
χαθείτε	
βάψου	
ευχηθείτε	
πιάσου	
ζεσταθείτε	

Άσκηση 4 Βάλε εισαγωγικά και άνω τελεία όπου χρειάζεται.

α) Όταν βιάζομαι να κάνω κάτι, η μαμά συνήθως μου λέει: Όποιος βιάζεται σκοντάφτει.

β) Ο ξάδελφός μου μού είπε: Θα έρθω το Σάββατο να πάμε στον αγώνα.

γ) Αυτό δεν είναι μήλο είναι ντομάτα.

δ) Πότε θα τελειώσουμε; ρώτησε.

ε) Η πιο γνωστή φράση του Σπαρτιάτη Λεωνίδα είναι το μολών λαβέ!

στ) Αυτός δεν ήταν άνθρωπος ήτανε άγγελος.

Άσκηση 5 Σάρωσε και επίλεξε το σωστό.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

6 Διάβασε τις παρακάτω προτάσεις και βάλε παύλα και εισαγωγικά όπου χρειάζεται.

Το απόγευμα ο Αντώνης συνάντησε τον Σπύρο, έναν παλιό συμμαθητή του, στην πλατεία του χωριού τους.

Γεια σου, Αντώνη! Καιρό έχω να σε δω... Πώς είσαι;

Καλησπέρα, Σπύρο! Καλά είμαι. Εσύ πώς και ήρθες στο χωριό τέτοια εποχή;

Ήρθα γιατί μου τηλεφώνησε ο αδελφός μου και μου είπε: Σπύρο, έλα το συντομότερο στο χωριό γιατί ο πατέρας μας δεν είναι πολύ καλά.

Καλά έκανες. Μεγαλώνουν και οι γονείς μας και θέλουν τη βοήθειά μας.

Έτσι είναι. Χάρηκα πολύ που σε είδα, Αντώνη.

7 Γράψε στον άλλο αριθμό τις παρακάτω φράσεις.

οι σημαίες των εθνών
το κέρδος του μανάβη
το ζώο του έλους
το βάθος της θάλασσας
το λάθος του τιμονιέρη
το μήκος του βέλους

8 Υπογράμμισε τις αόριστες αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις.

- α) Έχω να τον δω κάμποσο καιρό.
- β) Μερικά παιδιά έτρεχαν στην αμμουδιά.
- γ) Κανένας δεν απαντούσε στο τηλέφωνο.
- δ) Κάθε φορά έρχεται αργοπορημένος.
- ε) Αν χρειαστείς κάτι, ειδοποίησέ με.

ασκηση
9

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και βρες αν οι λέξεις με την έντονη γραφή είναι αόριστο άρθρο ή αόριστη αντωνυμία.

- **Μια** μέρα (αόριστο άρθρο - αόριστη αντωνυμία), φέτος το καλοκαίρι, θαυμάσαμε από κοντά **ένα** όμορφο δελφίνι (αόριστο άρθρο - αόριστη αντωνυμία) που κολυμπούσε παράλληλα με τη βάρκα μας.
- Πράγματι, είναι πανέμορφα. Είχαμε δει κι εμείς κάποτε **ένα** (αόριστο άρθρο - αόριστη αντωνυμία).

ασκηση
10

Διάλεξε την κατάλληλη αόριστη αντωνυμία από την παρένθεση και συμπλήρωσε τα κενά.

- α) Δεν απαντώ σε (κανένα, καθένα) σας.
- β) Ήρθε και μου είπε (κάτι, τάδε).
- γ) Δεν βρήκε (τίποτα, καθετί).
- δ) Πήρε (κάποια, άλλα) χρήματα από τον φάκελο.
- ε) Θα τα πούμε (κάποια, κάμποση) στιγμή.

ασκηση
11

Σάρωσε και βάλε τις λέξεις στη σωστή θέση.

ασκηση
12

Συμπλήρωσε τα κενά των προτάσεων χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο τύπο του ουσιαστικού που δίνεται στην παρένθεση.

- α) Διάβασα στον πίνακα των (αναχώρηση) ότι το αεροπλάνο μας θα έχει καθυστέρηση.
- β) Ο θίασος θα δώσει τρεις επιπλέον (παράσταση).
- γ) Χιονίζει από χθες και έχουν σταματήσει όλες οι (πτώση).
- δ) Στο πάνω μέρος είναι οι (ερώτηση) και από κάτω υπάρχει χώρος για τις (απάντηση).

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

13 Τα Χριστούγεννα γιορτάζουμε τη γέννηση του Χριστού. Οι λέξεις της οικογένειας που προέρχεται από το όνομα του **Χριστού** μπερδεύτηκαν με τις λέξεις της οικογένειας του ουσιαστικού **χρήση**. Ξεχώρισέ τες στις δύο στήλες.

Χριστούγεννα, χριστουγεννιάτικος, χρησιμοποιώ, χρήστης, χριστουγεννιάτικα, άχρηστος, χρήσιμος, χριστιανικός, αχρησιμοποίητος, χριστιανοσύνη, χριστιανός, κατάχρηση

Χριστός	Χρήση
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

14 Συμπλήρωσε τα φωνήεντα που λείπουν και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

η ερώτ...σ...	οι ερωτ...σ...ς
η προπόν...σ...	οι προπον...σ...ς
η κατάκτ...σ...	οι κατακτ...σ...ς
η βελτί...σ...	οι βελτι...σ...ς
η εγγύ...σ...	οι εγγυ...σ...ς

15 Συμπλήρωσε τις καταλήξεις των παρακάτω ρημάτων με «ει» ή «ι», ώστε να σχηματιστεί το β' πρόσωπο του πληθυντικού της προστακτικής.

δεθ...τε ντυθ...τε ζωγραφ...στε
 ποτ...στε καθαρ...στε δαν...στε
 κρατηθ...τε μυρ...στε κοκκιν...στε

16 Σχημάτισε δύο προτάσεις σχετικές με τα Χριστούγεννα χρησιμοποιώντας όποιες από τις παραπάνω προστακτικές θέλεις.

- α)
-
- β)
-
-

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

4η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΕΥ ΖΗΝ

Α. Η διατροφή μέσα στον χρόνο

Σε αυτή
την ενότητα
θα μάθεις:

- Να κλίνεις ισοσύλλαβα ουδέτερα σε -υ.
- Την ορθογραφία των ουδέτερων ουσιαστικών σε -υ.

Το παιδί έτρεξε να πιάσει το δίχτυ.

δάκρυ

στάχυ

Το δόρυ έπεσε από το χέρι του πολεμιστή.

οξύ

δίχτυ

Το μπουκάλι με το οξύ φυλάσσεται προσεκτικά.

Κάθε βράδυ στρώνουμε το τραπέζι στη βεράντα.

δόρυ

βράδυ

Ο Νίκος έκοψε ένα στάχυ από το χωράφι του παππού.

Η Άννα έτριψε το μάτι της και αμέσως κύλησε ένα δάκρυ.

ασκηση
1

Διάβασε τις προτάσεις και συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις από τις παραπάνω προτάσεις.

Τα ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε «ι» γράφονται με γιώτα,
όπως οι λέξεις

.....

Εξαίρεση αποτελούν τα ουδέτερα ουσιαστικά

.....

που τελειώνουν σε «ι» αλλά γράφονται με ύψιλον.

	Ενικός αριθμός			
Ονομαστική	το βράδυ	το δάκρυ	το οξύ	το δόρυ
Γενική	του βραδιού	(του δακρύου)	του οξέος	του δόρατος
Αιτιατική	το βράδυ	το δάκρυ	το οξύ	το δόρυ
Κλητική	- βράδυ	- δάκρυ	- οξύ	- δόρυ

	Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	τα βράδια	τα δάκρυα	τα οξέα	τα δόρατα
Γενική	των βραδιών	των δακρύων	των οξέων	των δοράτων
Αιτιατική	τα βράδια	τα δάκρυα	τα οξέα	τα δόρατα
Κλητική	- βράδια	- δάκρυα	- οξέα	- δόρατα

ασκηση
2

Σάρωσε για να συμπληρώσεις τον πίνακα με την κλίση των ουσιαστικών **το δίκτυ** και **το στάχυ**.

ασκηση
3

Σχημάτισε φράσεις γράφοντας το δεύτερο ουσιαστικό στη γενική του ενικού ή του πληθυντικού αριθμού.

το άπλωμα – το δίκτυ	
οι άκρες – τα δόρατα	
το συστατικό – τα δάκρυα	
η δράση – το οξύ	

ασκηση
4

Συμπλήρωσε τα κενά γράφοντας τις λέξεις της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

- α) Τα καλοκαιρινά (**βράδυ**) καθόμαστε στον κήπο του σπιτιού.
- β) Το χωράφι ήταν γεμάτο καστανόξανθα (**στάχυ**).
- γ) Τα (**οξύ**) του στομάχου βοηθούν στην πέψη της τροφής.
- δ) Με τα μάτια γεμάτα (**δάκρυ**) αποχαιρέτησε την αγαπημένη φίλη του.
- ε) Οι ψαράδες μάζεψαν τα (**δίκτυ**) τους.

Άσκηση 9 Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

- το δάκρ..... του δακρ..... τα δακρ..... των δακρ.....
- το βράδ..... του βραδ..... τα βράδ..... των βραδ.....
- το σταχ..... του σταχ..... τα σταχ..... των σταχ.....
- το δίχτ..... του διχτ..... τα δίχτ..... των διχτ.....
- το δόρ..... του δόρ..... τα δόρ..... των δορ.....
- το οξ..... του οξ..... τα οξ..... των οξ.....

Άσκηση 10 Μαθαίνω και γράφω.

Τα βράδια όλοι μαζί βλέπαμε και ξαναβλέπαμε την ταινία «Τα στάχια» και δεν μπορούσαμε να συγκρατήσουμε τα δάκρυά μας.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Τα βράδ.....α όλ..... μαζί βλέπαμ..... και ξαναβλέπαμε την τα.....νία «Τα στάχ.....α» και δεν μπορούσαμε να σ.....γκρατ.....σουμε τα δάκρ.....ά μας.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

Σε ποιον βαθμό έμαθα:

1 2 3 4 5

Ποια ουδέτερα ουσιαστικά γράφονται με -υ.

Να κλίνω τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -υ.

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

4η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΕΥ ΖΗΝ

Β. Μεσογειακή διατροφή

Σε αυτή
την ενότητα
θα μάθεις:

- Την ενεργητική μετοχή.
- Την παθητική μετοχή σε -μένος, -μένη, -μένο, την κλίση και τη λειτουργία της.
- Την ορθογραφία της παθητικής μετοχής παρακειμένου σε -μένος, -μμένος.

Ο Φοίβος έπεσε
κάτω **γελώντας**.

Ο υπολογιστής
είναι **χαλασμένος**.

Η Μαρία έφυγε
τρέχοντας.

Η Άννα είναι
χαρούμενη.

Ο Ορφέας είναι
λυπημένος.

Οι κόκκινες λέξεις ονομάζονται μετοχές και παράγονται από ρήματα. Τις χρησιμοποιούμε για να δώσουμε περισσότερες πληροφορίες, είτε για το πώς γίνεται αυτό που περιγράφει το **ρήμα**, είτε για κάποια ονοματική **φράση**.

Οι **μετοχές** είναι άκλιτες (ενεργητικές μετοχές με κατάληξη **-οντας/-ώντας**) ή κλιτές (παθητικές μετοχές με κατάληξη **-μένος, -μένη, -μένο**) λέξεις.

ασκηση
1

Υπογράμμισε στις παρακάτω προτάσεις τις μετοχές.

- α) Ο σκύλος μάς πλησίασε γαβγίζοντας κι εμείς τρομαγμένοι φύγαμε τρέχοντας.
- β) Ο Γιάννης φαίνεται λίγο λυπημένος. Πρέπει να βρω κάτι που θα τον κάνει χαρούμενο κι ευτυχισμένο.
- γ) Το σπασμένο τζάμι άφηνε όλο το κρύο να μπει στο δωμάτιο.
- δ) Τακτοποίησα τα πλυμένα και σιδερωμένα ρούχα στην ντουλάπα.
- ε) Ο παππούς είναι κουρασμένος, γιατί το πρωί περπάτησε τρία χιλιόμετρα.
- στ) Θέλω να γνωρίσω τις ομορφιές της Ελλάδας ταξιδεύοντας.
- ζ) Διαβάζοντας ένα βιβλίο εξάπτεται η φαντασία μας.
- η) Τα φώτα της τάξης μας έμειναν αναμμένα όλη την ημέρα.

ασκηση
2

Γράψε **Ε** για τις ενεργητικές μετοχές και **Π** για τις παθητικές.

λυπημένος	σπασμένη
ποτίζοντας	χτενισμένο
γελώντας	χορεύοντας
σκαμμένο	ρωτώντας
κλειδωμένο	χτισμένη

Οι παθητικές μετοχές κλίνονται όπως τα επίθετα και εμφανίζονται στα τρία γένη (αρσενικό, θηλυκό, ουδέτερο) με τις καταλήξεις **-μένος, -μένη, -μένο**, στους δύο αριθμούς (ενικό και πληθυντικό) και σε όλες τις πτώσεις.

	Ενικός αριθμός		
Ονομαστική	ο πληγωμένος	η πληγωμένη	το πληγωμένο
Γενική	του πληγωμένου	της πληγωμένης	του πληγωμένου
Αιτιατική	τον πληγωμένο	την πληγωμένη	το πληγωμένο
Κλητική	- πληγωμένε	- πληγωμένη	- πληγωμένο

	Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	οι πληγωμένοι	οι πληγωμένες	τα πληγωμένα
Γενική	των πληγωμένων	των πληγωμένων	των πληγωμένων
Αιτιατική	τους πληγωμένους	τις πληγωμένες	τα πληγωμένα
Κλητική	- πληγωμένοι	- πληγωμένες	- πληγωμένα

Άσκηση
3

Σάρωσε για να συμπληρώσεις τον πίνακα με την κλίση των παθητικών μετοχών **χαλασμένος, -η, -ο**.

Άσκηση
4

Σάρωσε για να βρεις από ποια ρήματα παράγονται οι παθητικές μετοχές.

Άσκηση
5

Γράψε τις παθητικές μετοχές που προκύπτουν από τα παρακάτω ρήματα.

λυπάμαι	πεινάω
θυμώνω	λούζομαι
χαίρομαι	διψάω
σπάω	στενοχωριέμαι

6 άσκηση Ένωσε κάθε φράση με τη σημασία της.

Πρότυπη βιομηχανική μονάδα •	• Εφαρμόζει νέες μεθόδους διδασκαλίας.
Πρότυπο διατροφής •	• Έχει κατασκευαστεί με πρωτοποριακό σύστημα.
Πρότυπο Γυμνάσιο •	• Λειτουργεί ως παράδειγμα προς μίμηση.

7 άσκηση Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας τις λέξεις από το πλαίσιο στον κατάλληλο τύπο.

προσδοκία, προσδόκιμος, -η, -ο, προσδοκώ, προσδοκώμενα

- α) Βάσει των αποτελεσμάτων θα θέσουμε τους στόχους που επιθυμούμε.
- β) Οι του ήταν μεγάλες, γι' αυτό δεν σταμάτησε ποτέ να προσπαθεί.
- γ) Όσοι τρέφονται υγιεινά αυξάνουν το της ζωής τους.
- δ) «..... με μεγάλο ενδιαφέρον τη σημερινή μας συνάντηση», είπε ο πρόεδρος της εταιρείας.

8 άσκηση Σάρωσε για να βρεις ποιες ενεργητικές μετοχές είναι γραμμένες σωστά και ποιες λάθος.

Οι παθητικές μετοχές που τελειώνουν σε **-μένος, -μένη, -μένο** γράφονται με ένα «μ» (π.χ. χαρούμενος). Γράφονται με δύο «μμ» όταν το ρήμα από το οποίο προέρχονται είναι ρήμα της α' συζυγίας (π.χ. γράφω) και έχει χαρακτήρα **π, β, φ, πτ** και **φτ**.

Άσκηση
9

Σάρωσε και επίλεξε το σωστό.

Άσκηση
10

Γράψε τις παθητικές μετοχές που παράγονται από τα παρακάτω ρήματα.

καλύπτω	γράφω
αγαπώ	βάφω
χτίζω	μαγειρεύω
ανάβω	κόβω

Άσκηση
11

Μαθαίνω και γράφω.

Κουρασμένη όπως ήμουν μετά τη δουλειά, έφυγα τρέχοντας και δεν πρόσεξα τι ήταν γραμμένο στον πίνακα ανακοινώσεων.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Κουρασ.....έν..... όπωςμουν μετά τη δουλειά, έφ.....γα τρέχ.....ντας και δεν πρόσεξα τι ήταν γρα.....ένο στον πίνακα ανακ.....ν.....σεων.

β) Γράψε ξανά τις προτάσεις.

.....

.....

Σε ποιον βαθμό έμαθα:	1	2	3	4	5
Την ενεργητική μετοχή.					
Να σχηματίζω την παθητική μετοχή σε -μένος, -μένη, -μένο και την ορθογραφία της.					
Να κλίνω παθητικές μετοχές σε -μένος, -μένη, -μένο.					

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

4η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΕΥ ΖΗΝ

Γ. Γευστικά ταξίδια στον κόσμο

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Τις προσωπικές, κτητικές, ερωτηματικές και αόριστες αντωνυμίες (τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία τους).
- Την ορθογραφία των σύνθετων ουσιαστικών (π.χ. ημιώροφος) και το φαινόμενο της συνθετικής έκτασης από «ο» σε «ω».

ΰσκηση 1

Μετάφερε τις φράσεις στον πληθυντικό αριθμό.

α) Εγώ κι εσύ θα φτιάξουμε μια γαλλική συνταγή με δικά μας υλικά.

.....

β) Αυτός θα ετοιμάσει ένα παραδοσιακό γεύμα στο σπίτι του.

.....

γ) Αυτή ψώνισε ό,τι χρειαζόταν για το δικό της γιορτινό τραπέζι.

.....

δ) Αυτό το γεύμα ήταν θαυμάσιο! Ήταν δική σου η συνταγή;

.....

ΰσκηση 2

Φτιάξε φράσεις αντικαθιστώντας τα ουσιαστικά με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας.

Χτύπησα το χέρι μου.

Το χτύπησα.

Πότισα τα λουλούδια.

.....

Χάσαμε τις ελπίδες μας.

.....

Άδειασα τους κάδους.

.....

Άσκηση
3

Φτιάξε φράσεις αντικαθιστώντας τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας με δυνατούς.

Με αγαπάει.

Εμένα αγαπάει.

Τα θέλω.

.....

Σας καλούμε.

.....

Σου αρέσει.

.....

Άσκηση
4

Υπογράμμισε στις παρακάτω προτάσεις τις κτητικές αντωνυμίες.

α) Σου αρέσει το καινούργιο μου παλτό;

β) Ήταν δική σου ευθύνη να ολοκληρώσεις το έργο.

γ) Οι πελάτες μας μένουν πάντα ευχαριστημένοι.

δ) Οι δικές μας εργασίες δεν ήταν τόσο καλές, γι' αυτό οι βαθμοί μας είναι χαμηλοί.

ε) Μου έφερες πίσω το βιβλίο μου; Σου το είχα δανείσει.

στ) Τους μοίρασες τα δώρα τους;

Άσκηση
5

Συμπλήρωσε τα κενά με τη σωστή ερωτηματική αντωνυμία.

Ποιανού

α) παιχνίδι σου αρέσει να παίζεις πιο συχνά;

Ποιο

β) ώρα φεύγεις το πρωί από το σπίτι σου για το σχολείο;

Πόση

γ) είναι αυτό το τετράδιο;

Πόσων

δ) ώρα περιμένεις το λεωφορείο στη στάση;

Τι

ε) χρονών είσαι;

Άσκηση
6

Υπογράμμισε στις προτάσεις τις αόριστες αντωνυμίες.

- α) Μια φορά κι έναν καιρό, σε κάποιο δάσος μακρινό, ζούσε ένας δράκος μονάχος.
 β) Κάποιοι χτύπησαν την πόρτα μου, αλλά κανένας δεν ακουγόταν.
 γ) Στο τροχαίο τραυματίστηκαν μερικοί μαθητές, ευτυχώς κανείς σοβαρά.
 δ) Άκουσα τον Γιάννη που κάτι έλεγε, αλλά δεν κατάλαβα τίποτα τελικά.
 ε) Άλλον περίμενα να έρθει κι άλλος ήρθε.
 στ) Δεν είπε κανένα συγκεκριμένο όνομα. Συνεχώς έλεγε ο τάδε και ο δείνα.

Άσκηση
7

Σάρωσε και ταξινόμησε σωστά τις αντωνυμίες.

Άσκηση
8

Γράψε προτάσεις με αντωνυμίες.

Προσωπικές	1)
	2)
Κτητικές	3)
	4)
Ερωτηματικές	5)
	6)
Αόριστες	7)
	8)

συνταγή

Γραπτή εντολή γιατρού προς φαρμακοποιό για να δώσει σε ασθενή κάποιο φάρμακο ή να το παρασκευάσει ο ίδιος.

Οδηγίες για το είδος και την ποσότητα των υλικών που είναι απαραίτητα για να γίνει ένα φαγητό ή γλυκό, καθώς και για τον τρόπο παρασκευής τους.

9 άσκηση Γράψε δύο προτάσεις χρησιμοποιώντας τις διαφορετικές σημασίες της λέξης «συνταγή».

- 1)
- 2)

10 άσκηση Σάρωσε για να δεις την οικογένεια της λέξης «οδηγία».

11 άσκηση Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις που ανήκουν στην οικογένεια λέξεων «οδηγία» στον κατάλληλο τύπο. (οδηγίες, συνοδηγός, καθοδηγήτρια)

- α) Στο ταξίδι μας θα είμαι Θα προσέχω τον δρόμο και αν κουραστεί ο οδηγός μπορεί να οδηγήσω κι εγώ.
- β) Ακολουθήσαμε πιστά τις της συνταγής και το γλυκό πέτυχε!
- γ) Η σκηνοθέτιδα της παράστασης, με τις γνώσεις και τη μεταδοτικότητα της, υπήρξε η μας.

4η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΕΥ ΖΕΙΝ

ασκηση
12

Ένωσε αυτά που ταιριάζουν.

διώροφος

ανώφελο

επώνυμο

ανώμαλος

ανώδυνος

αν + όφελος

αν + οδύνη

επί + όνομα

αν + ομαλός

δύο + όροφος

ασκηση
13

Μαθαίνω και γράφω.

Ήταν ανώφελο να συνεχίσουμε να περπατάμε στο ανώμαλο μονοπάτι,
ήταν επώδυνο για όλους μας.

Γράψε ξανά τις προτάσεις.

Σε ποιον βαθμό έμαθα:

1 2 3 4 5

Να αναγνωρίζω και να χρησιμοποιώ τις προσωπικές αντωνυμίες.

Να αναγνωρίζω και να χρησιμοποιώ τις κτητικές αντωνυμίες.

Να αναγνωρίζω και να χρησιμοποιώ τις ερωτηματικές αντωνυμίες.

Να αναγνωρίζω και να χρησιμοποιώ τις αόριστες αντωνυμίες.

1 = καθόλου 2 = πολύ λίγο 3 = μέτρια 4 = πολύ 5 = πάρα πολύ

Δ. Επαναληπτική ενότητα

Άσκηση
1

Βρες τις λέξεις στις προτάσεις που είναι λάθος και ξαναγράψε τες σωστά.

α) Πολλοί θεοί του Ολύμπου κρατούσαν τα δικά τους δόρια.

.....

β) Στα δίχτια των ψαράδων μπερδεύτηκε ένα μεγάλο ψάρη.

.....

γ) Το καλάθι είναι γεμάτο στάχια.

.....

δ) Πριν κοιμηθώ το βράδι διαβάζω στο κρεβάτι μου ένα βιβλίο.

.....

ε) Η επίδραση του οξύ διαλύει τις τροφές στο στομάχι.

.....

Άσκηση
2

Σχημάτισε τις ενεργητικές και παθητικές μετοχές που παράγονται από τα παρακάτω ρήματα.

Ρήμα	Ενεργητική μετοχή	Παθητική μετοχή
γράφω		
ντύνω		
τρυπώ		
κρύβω		
ψήνω		
ανάβω		
διαβάζω		

Άσκηση
3

Υπογράμμισε τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας.

- α) Μου ζήτησες λίγο μαϊντανό και σου τον έφερα.
 β) Μόλις τους είδα, τους χαιρέτησα κι εκείνοι μου έγνεψαν από μακριά.
 γ) Η Νάντια μάς έδωσε τα δώρα που είχε φέρει και μας αγκάλιασε σφιχτά.
 δ) Αγόρασα τις πιπεριές, τις έπλυνα και ύστερα τις έκανα γεμιστές στον φούρνο.

Άσκηση
4

Γράψε τις παρακάτω φράσεις αντικαθιστώντας τις κτητικές αντωνυμίες με τους αδύνατους τύπους και το αντίστροφο.

το δικό μου ποδήλατο
 το δικά σας σπίτια
 των δικών σας φίλων
 τους δικούς σας συμμαθητές

η βιβλιοθήκη σας
 τα παιχνίδια τους
 η δασκάλα μας
 οι φίλες μας

Άσκηση
5

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με την κατάλληλη ερωτηματική αντωνυμία.

- α) σου αρέσει να κάνεις όταν έχεις ελεύθερο χρόνο;
 β) είναι οι αγαπημένοι σου συγγραφείς;
 γ) ιδέα ήταν να πείτε ψέματα;
 δ) φορές πρέπει να σου πω ότι πρέπει να είσαι πιο προσεκτικός;

Άσκηση
6

Συμπλήρωσε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της αόριστης αντωνυμίας.

ένας, κάμποση, κάποια, τίποτα, κάθε, κάτι, άλλος, κανένας

- α) παιδί έχει δικαίωμα στην οικογένεια και στο παιχνίδι.
 β) Μήπως πέρασε ο Παναγιώτης; Έχω να του δώσω.
 γ) πράγματα δεν τα καταλαβαίνω, πρέπει να μου τα εξηγήσεις.
 δ) Ο θέλει να πάμε διακοπές στο βουνό, ο
 στη θάλασσα, μα δεν ρώτησε πού θα ήθελα εγώ να πάμε.
 ε) Δεν θέλω άλλο, μόνο να έχω την υγεία μου εγώ και οι αγαπημένοι μου.
 στ) Έβαλα ζάχαρη στο γλυκό, γι' αυτό είναι νόστιμο.

Άσκηση
7

Υπογράμμισε τις αντωνυμίες στις προτάσεις και στη συνέχεια ταξινόμησέ τις.

Είμαι η γιαγιά Αλέκα. Έχω κάμποσα βιβλία μαγειρικής και τα αγαπώ σαν παιδιά μου. Με ενδιαφέρει καθετί που έχει σχέση με τη μαγειρική. Μου αρέσει, επίσης, και η ζαχαροπλαστική. Μερικοί λένε ότι οι δικές μου συνταγές είναι καλύτερες από αυτές των βιβλίων. Τι σημασία έχει ποιος ή ποια έχει εμπνευστεί μια συνταγή! Σημασία έχει ότι με κάθε φαγητό οι άνθρωποι να έρχονται πιο κοντά!

Αντωνυμίες			
προσωπικές	κτητικές	ερωτηματικές	αόριστες

Άσκηση
8

Σάρωσε και επίλεξε τις σωστές συμφράσεις και εκφράσεις.

Άσκηση
9

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τις λέξεις της παρένθεσης.

μάγειρας, μαγείρισσα, μαγειρεύω, μαγειρική, μαγειρικός, -ή, -ό, μαγειρείο

- α)** «Η γιαγιά σας, η Ελένη, είναι εξαιρετική», μας έλεγε όλο καμάρι ο παππούς.
- β)** Από παιδί ο Παύλος λατρεύει τη
- γ)** Αγόρασε καινούργια σκεύη στις χειμερινές εκπτώσεις.
- δ)** Η αγγελία ανέγραφε πως ζητείται στο παραλιακό ξενοδοχείο του νησιού.
- ε)** Των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν
- στ)** Ο ηλικιωμένος άντρας έτρωγε καθημερινά στο στο κέντρο της πόλης.

Άσκηση
10

Ένωσε τις φράσεις με τη λέξη «**συνταγή**» με τη σωστή ερμηνεία.

Ο φαρμακοποιός με ενημέρωσε πως δεν μπορώ να αγοράσω το φάρμακο για την πίεση της καρδιάς χωρίς ιατρική συνταγή.	• Τυποποιημένες οδηγίες. • Γραπτή εντολή γιατρού.
Η γειτόνισσά του του έδωσε μια συνταγή για εύκολη τυρόπιτα.	• Οδηγίες για το είδος και για την ποσότητα των υλικών που είναι απαραίτητα για να γίνει ένα φαγητό ή ένα γλυκό.
Δεν υπάρχει συνταγή για την ευτυχία.	

Άσκηση
11

Βρες τα λάθη στις λέξεις και γράψε τες δίπλα σωστά.

☒	δάκρια	→	☒	γραμένος	→
	ημιόροφος	→		βράδια	→
	σκυμένος	→		παίζωντας	→
	στάχι	→		δόρια	→
	κοινοφελής	→		οξύα	→
	οξί	→		τρέχωντας	→
	πεινασμένος	→		επόνυμο	→

Άσκηση
12

Μαθαίνω και γράφω.

Ο τοίχος του διώροφου σπιτιού απέναντι από το σπίτι μου είναι καλυμμένος με ζωγραφισμένα καστονόξανθα στάχια.

α) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

Ο τ.....χος του δι.....ρ.....φου σπιτιού απέναντ..... από το σπίτι μου είναι καλυ.....ένος με ζ.....γραφ.....σμένα καστονόξανθα στάχ.....α.

β) Γράψε ξανά την πρόταση.

.....

.....

ΚΟΛΟΦΩΝΑΣ

